

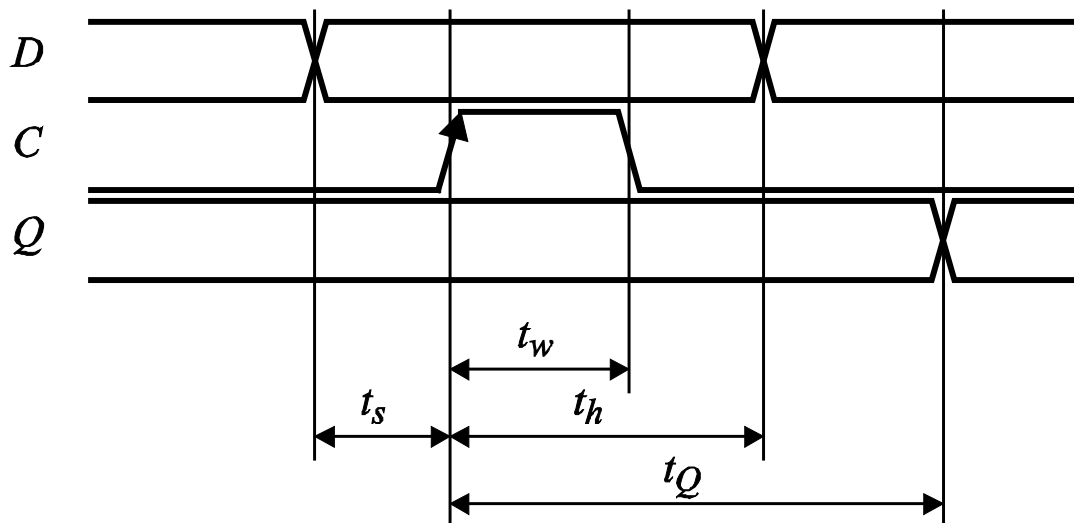
4. ПОСЛЕДОВАТЕЛНОСТНИ ЛОГИЧЕСКИ СХЕМИ

4.1. Тригери

Асинхронните тригери (latch)

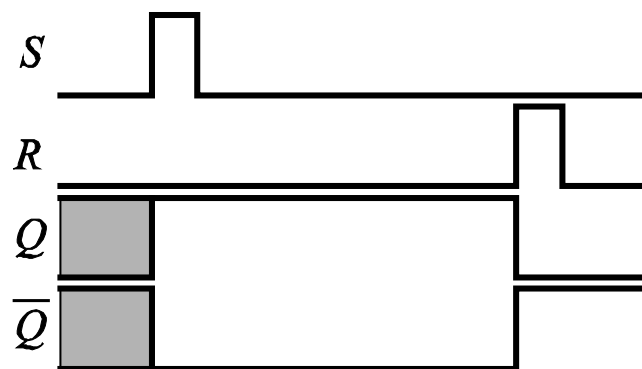
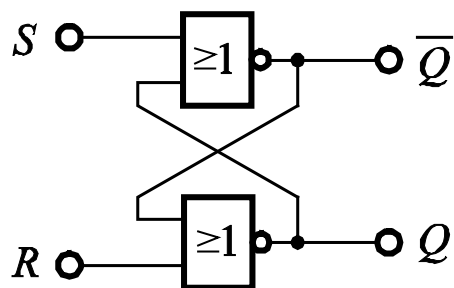
Синхронните тригери:

- с управление по нивото на синхронизиращия сигнал (gated latch);
- с управление по фронта на синхронизиращия сигнал (pulse triggered flip-flop)
- от типа „управляващ-управяван” (M-S – Master-Slave flip-flop)

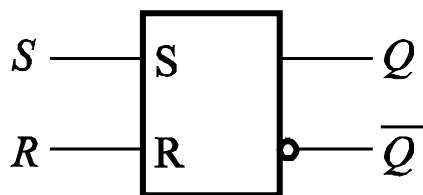

Основни времеви параметри при тригерите.

4.1.2. SR-тригери

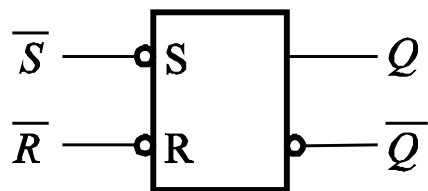
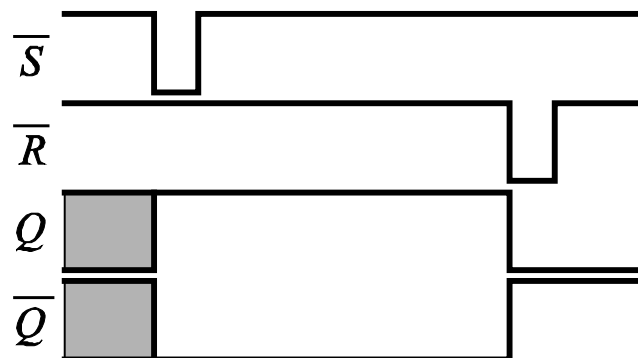
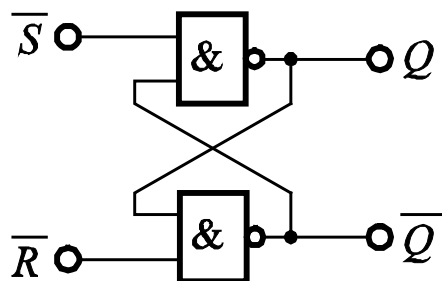

$$Q = \bar{S} + RQ^{n-1}$$

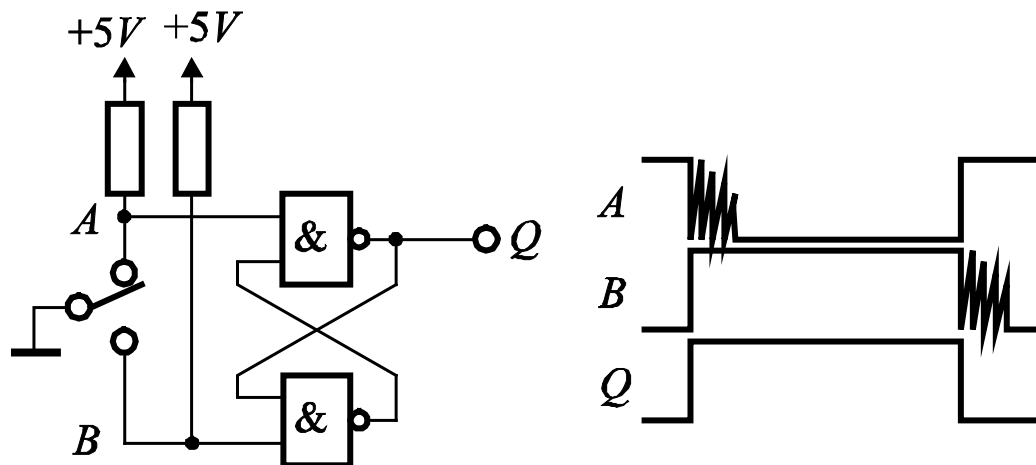
S	R	Q	\bar{Q}
0	0	Без промяна	
1	0	1	0
0	1	0	1
1	1	Забранена	

SR-тригер с логически елементи NOR.

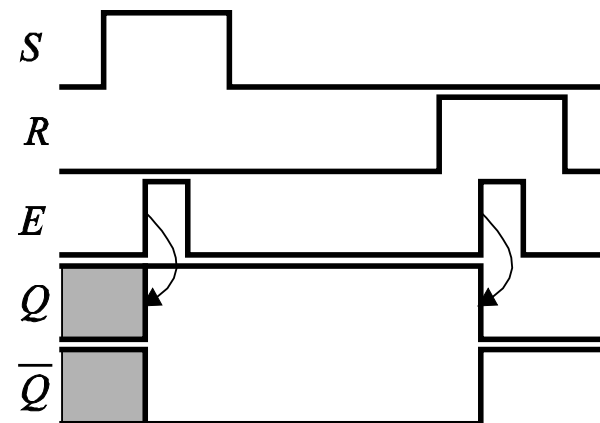
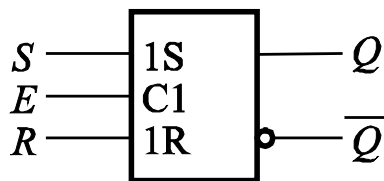
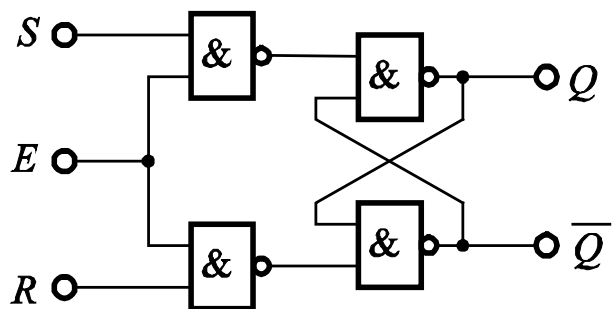

\bar{S}	\bar{R}	Q	\bar{Q}
0	0	Забранена	
1	0	0	1
0	1	1	0
1	1	Без промяна	

SR-тригер с логически елементи NAND.

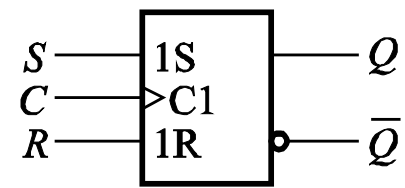
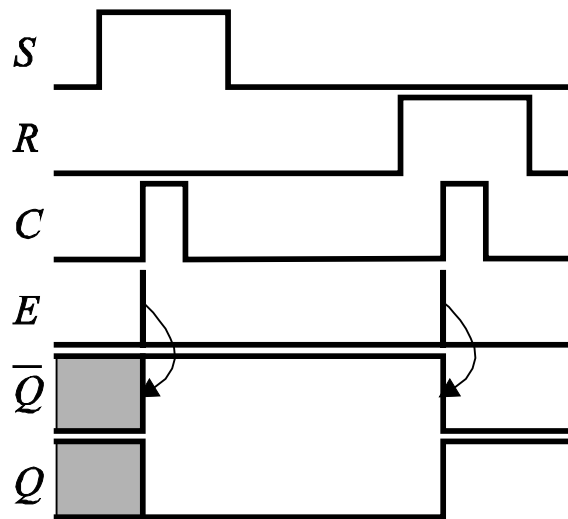
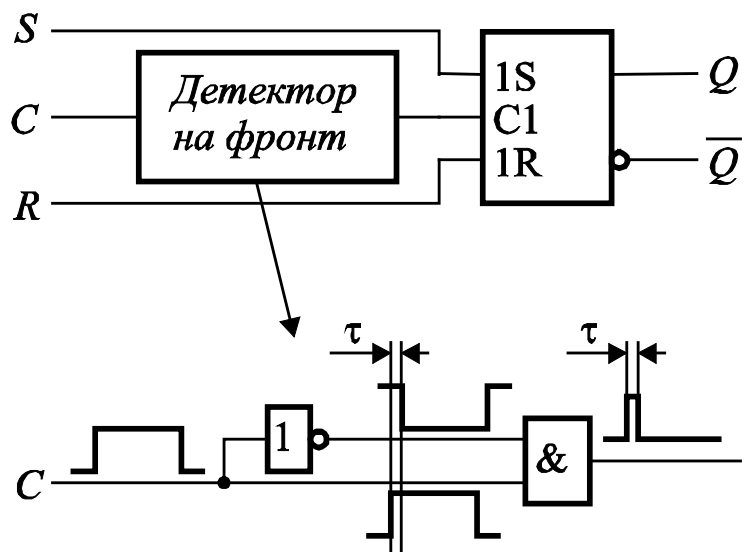

Приложение на SR-тригер за отстраняване на смущения от вибрации на механичен контакт.

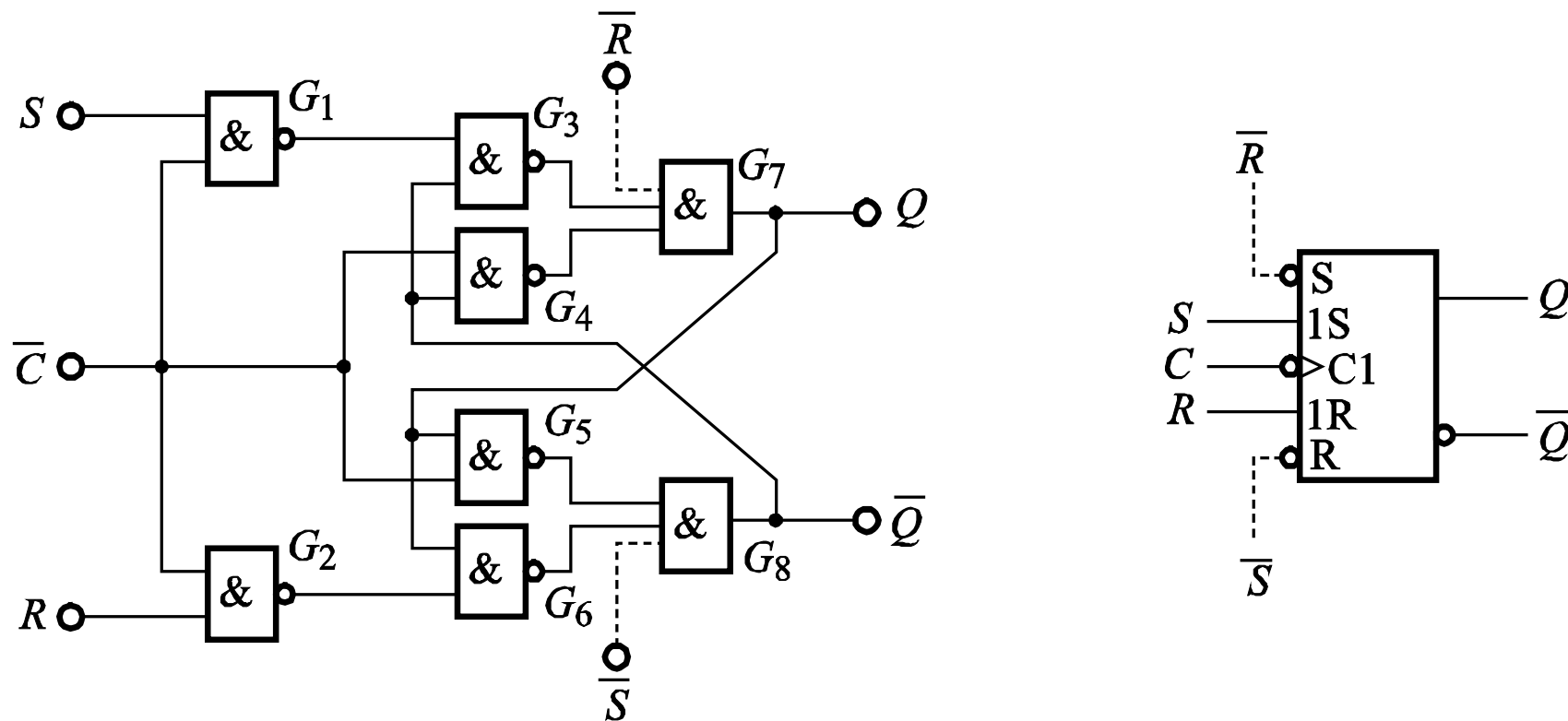
$$Q = ES + \overline{ER}Q^{n-1}$$

Синхронен тригер, с управление на ниво на тактовия сигнал (разрешаван SR-тригер).

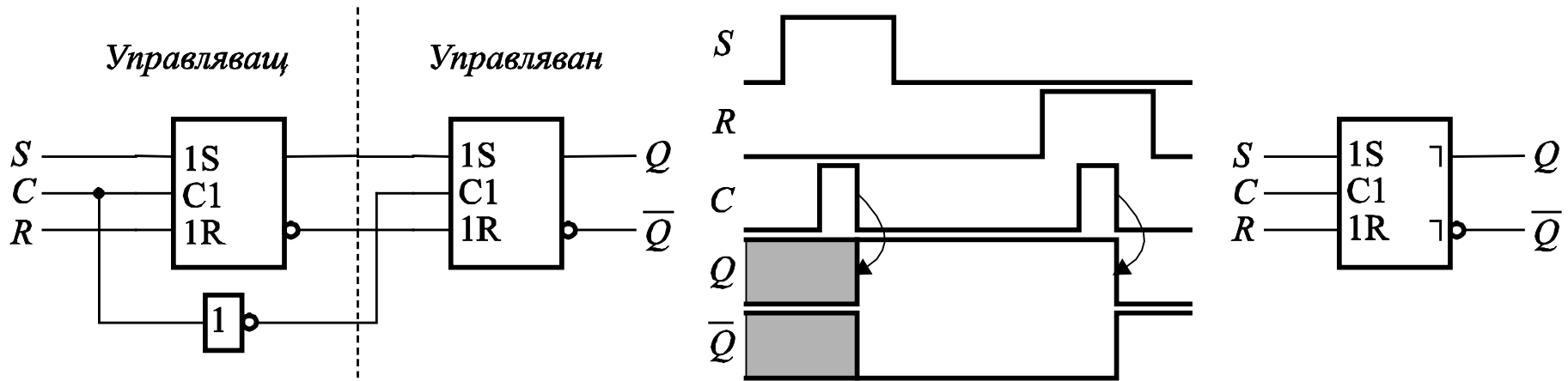

$$Q = CS + \overline{CR}Q^{n-1}$$

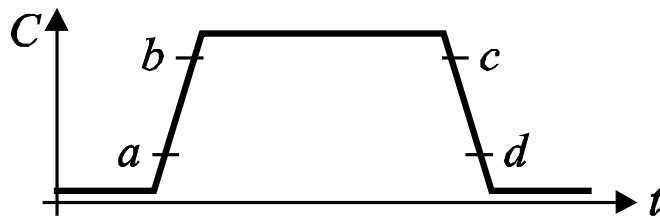
Опростен SR-тригер, управляван по фронт на синхронизиращия импулс.

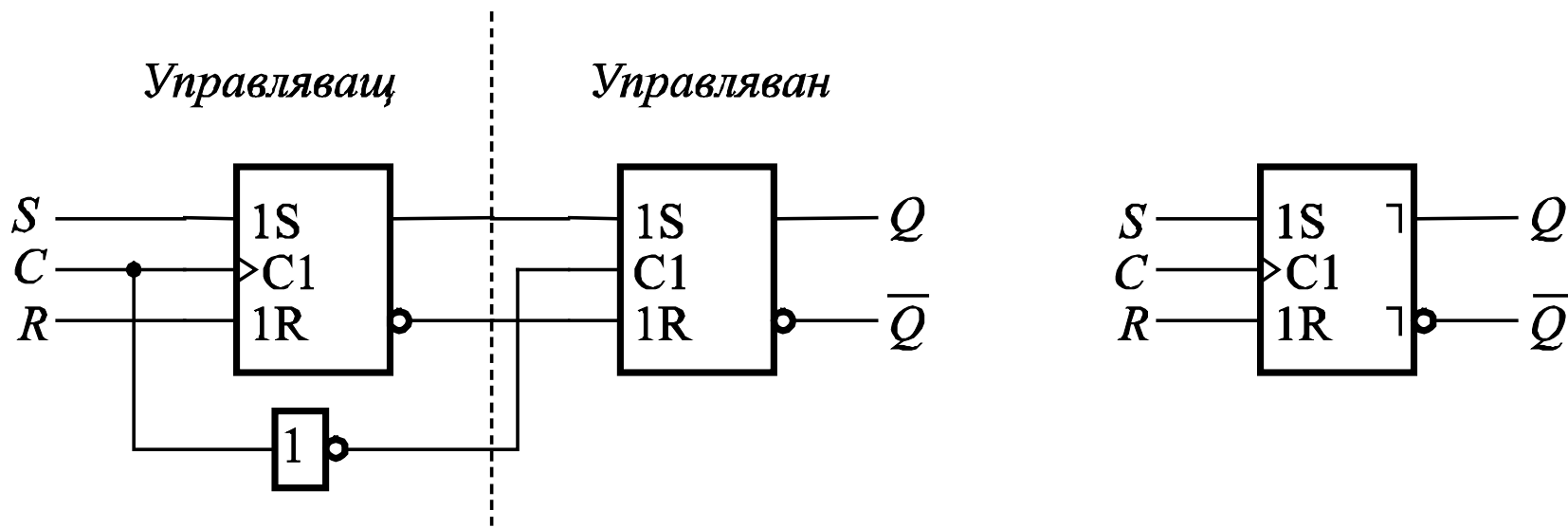
Синхронен динамичен SR-тригер.

Синхронен SR-тригер от типа M-S.

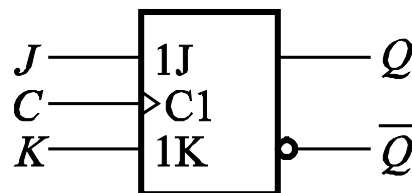
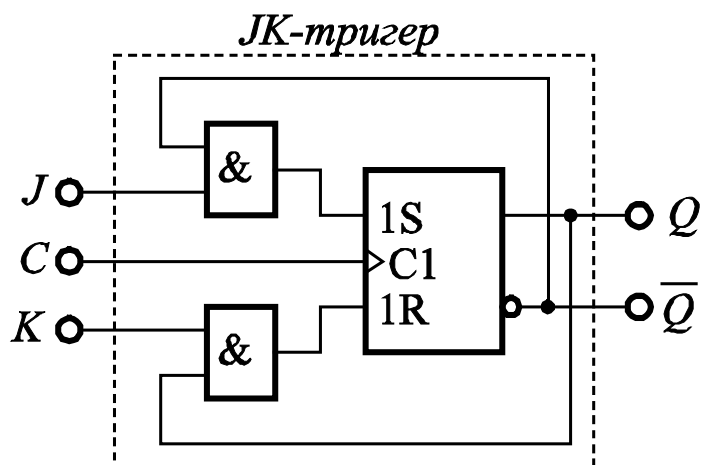
Синхронизиращ импулс за M-S тригер.

Двустъпален SR-тригер със заключен вход.

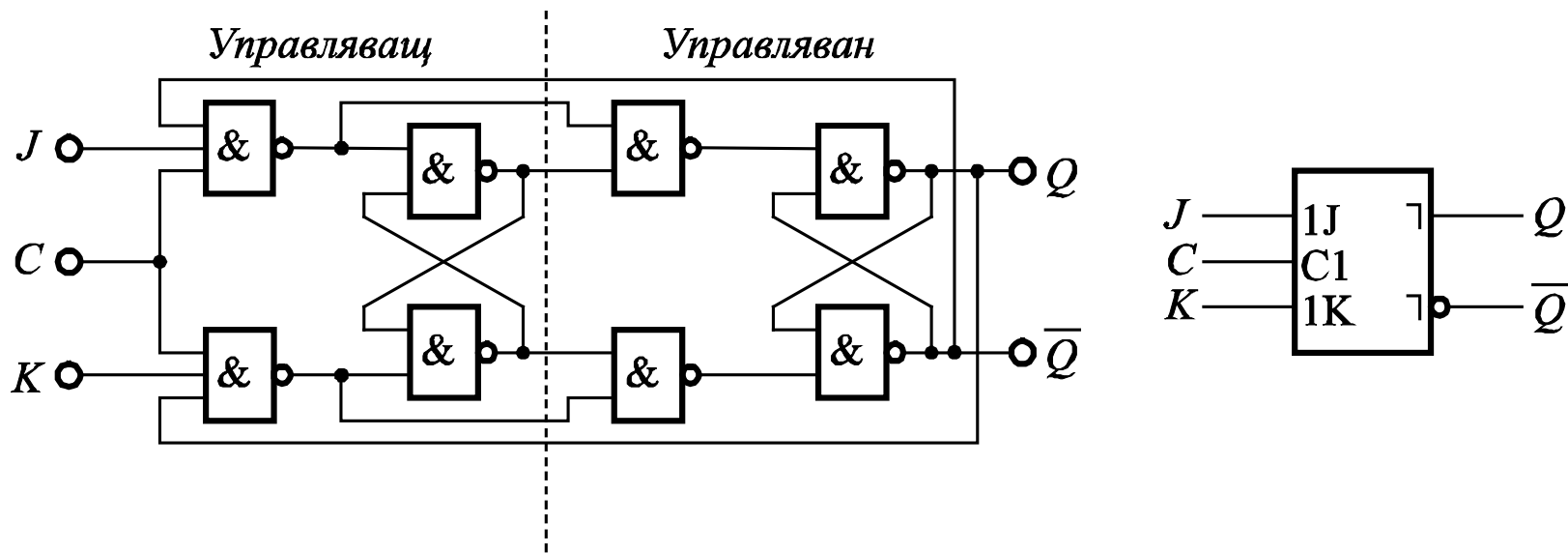
4.1.3. JK-тригери

$$Q = \overline{CK}Q^{n-1} + CJ\overline{Q}^{n-1}$$

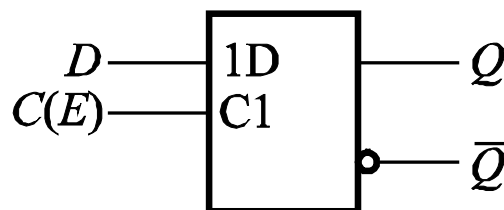
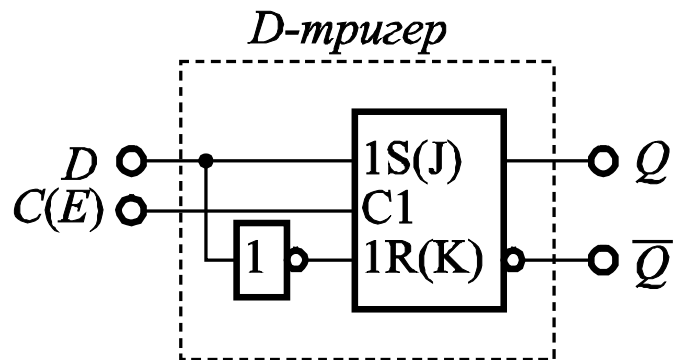
<i>J</i>	<i>K</i>	<i>Q</i>	\overline{Q}
0	0	<i>Без промяна</i>	
1	0	1	0
0	1	0	1
1	1	\overline{Q}^{n-1}	Q^{n-1}

JK-тригер. Синтез на JK-тригер от SR-тригер.

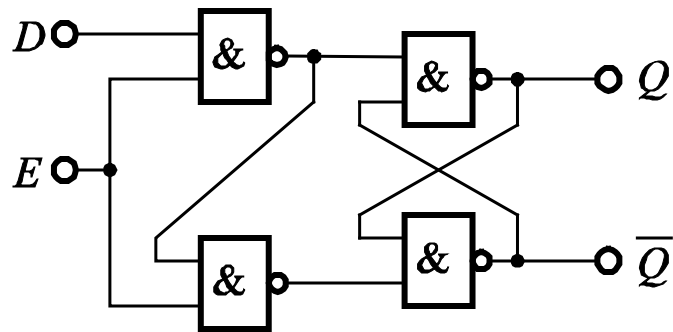
JK-тригер от типа „управляващ-управляван“ (M-S).

4.1.4. *D*-тригери

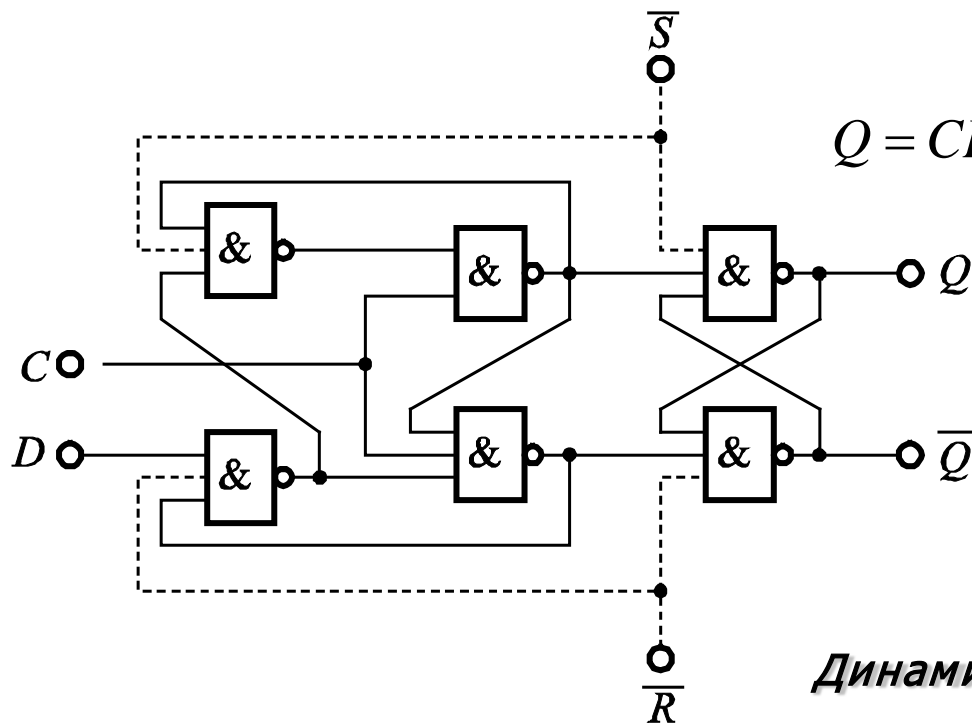
D	Q	\bar{Q}
0	0	1
1	1	0

D-тригер. Синтез на *D*-тригер от *SR*- или *JK*-тригер.

$$Q = ED + \bar{E}Q^{n-1}$$

Разрешаван D-тригер.

$$Q = CD + \bar{C}Q^{n-1}$$

Динамичен D-тригер.

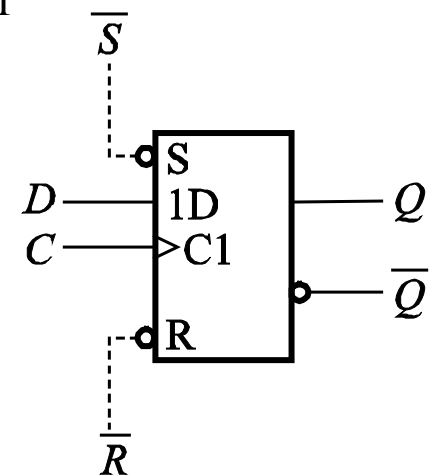
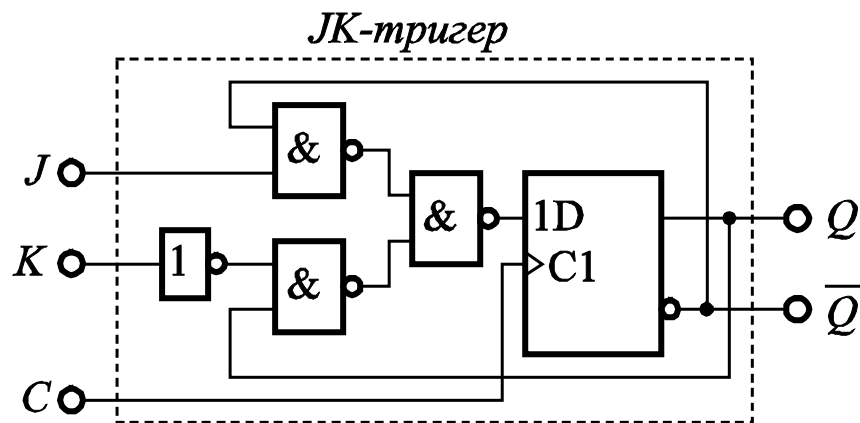

Таблица на истинност за получаване на JK-тригер от D-тригер.

<i>J</i>	<i>K</i>	<i>Q</i>	<i>D</i>
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	0
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	0

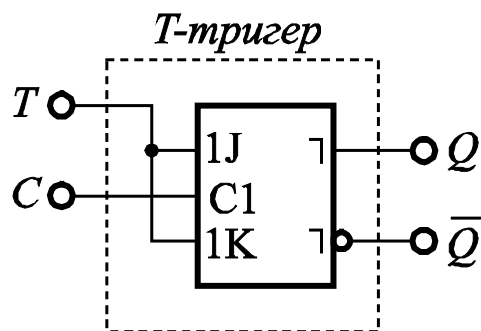

Синтез на JK-тригер от D-тригер.

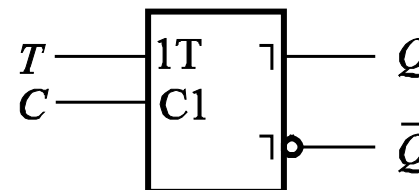
$$D = \overline{J}\overline{K}Q + J\overline{K}\overline{Q} + J\overline{K}Q + JK\overline{Q}$$

$$D = \overline{K}Q(\overline{J} + J) + J\overline{Q}(\overline{K} + K) = \overline{\overline{\overline{K}Q}} + \overline{\overline{\overline{J\overline{Q}}}} = (\overline{K}Q) \cdot (\overline{J\overline{Q}})$$

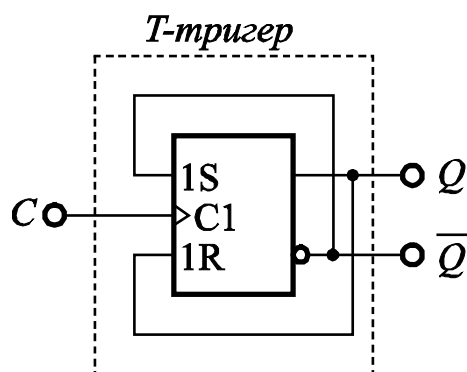
4.1.5. T-тригери

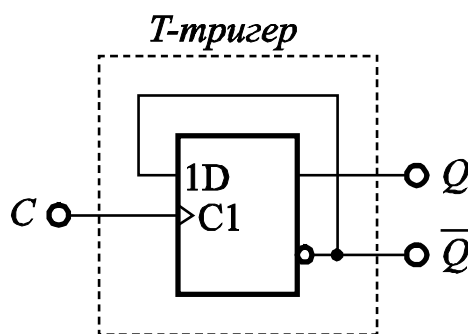
T	Q	\overline{Q}
0	Без промяна	
1	\overline{Q}^{n-1}	Q^{n-1}

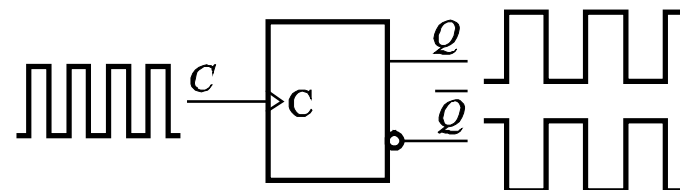
T-тригер. Синтез на T-тригер от JK-тригер.

а)

б)

в)

Синтез на „съкратен“ T-тригер.

4.2. Броячи

4.2.1. *Класификация и параметри на броячите*

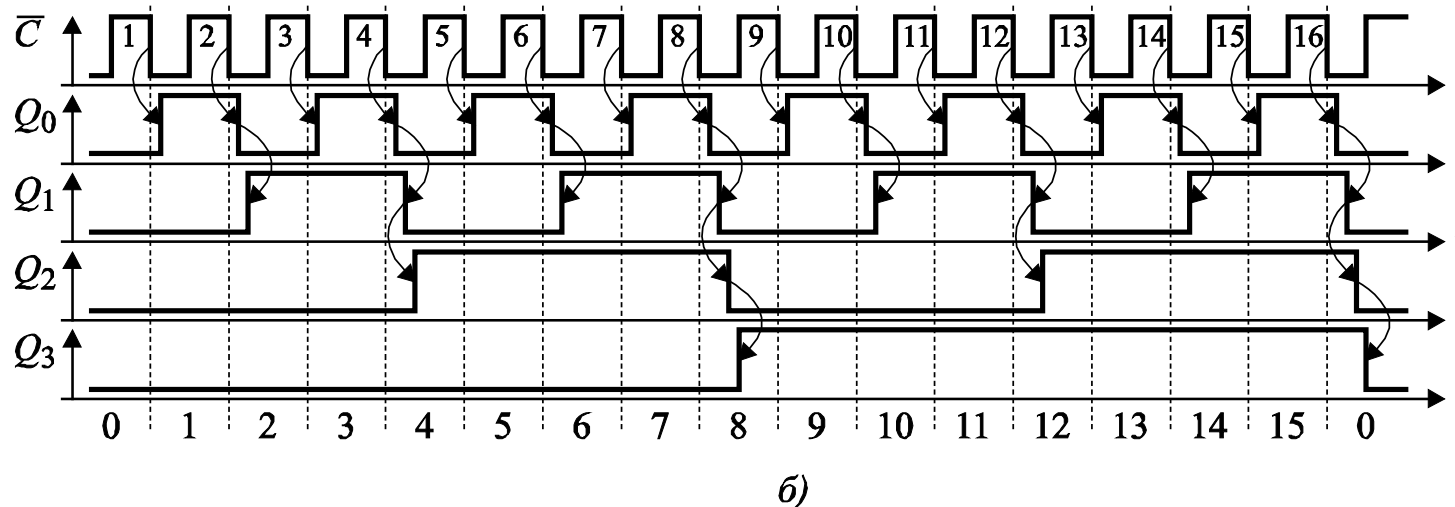
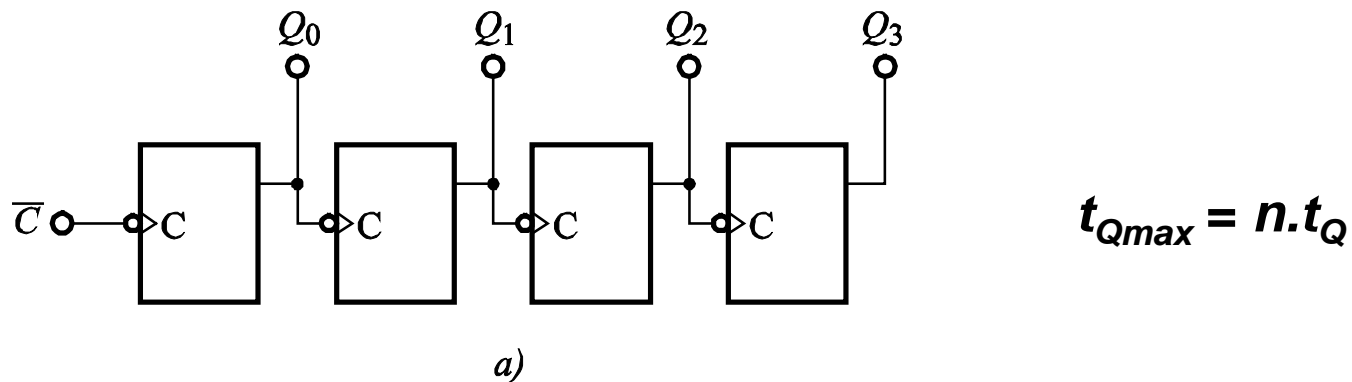
1. Според използваната система на броене:
 - а) двоични броячи;
 - б) десетични броячи;
 - в) броячи с произволен коефициент на броене;
 - г) специални броячи.
2. Според начина на броене на импулсите:
 - а) сумиращи броячи;
 - б) изваждащи броячи;
 - в) реверсивни броячи.
3. Според начина на въздействие на входните импулси:
 - а) асинхронни броячи;
 - б) синхронни броячи;
 - в) смесени броячи (броячи с комбинирано действие).

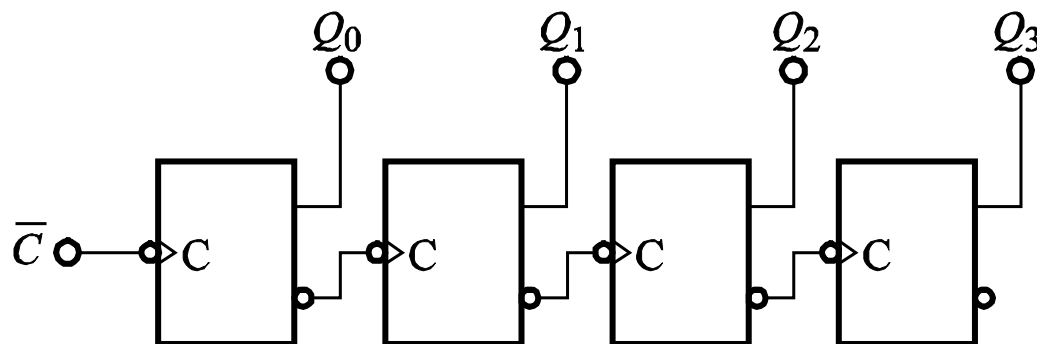
Основни параметри на броячите:

1. Модул на броене – N . Той е равен на броя на състоянията, които може да заеме един брояч. При наличието на n тригерни клетки броят на състоянията е максимално 2^n . Модулът на броене определя капацитета на брояча (максималното число импулси, което може да регистрира даден брояч). Капацитетът на двоичните броячи е $2^n - 1$. След регистрирането на максималния брой импулси броячът се връща в изходното си състояние.
2. Минимална продължителност на тактовия импулс – t_{Wmin} . Тя гарантира регистрирането му от брояча.
3. Максимална честота на брояча – f_{max} . Това е най-високата честота на импулсите, при която те могат да бъдат регистрирани.
4. Време на регистрация – t_Q . Това е максималното време от постъпването на водещия (активен) фронт на тактовия импулс до момента, в който изходите на брояча се установят в новото състояние.

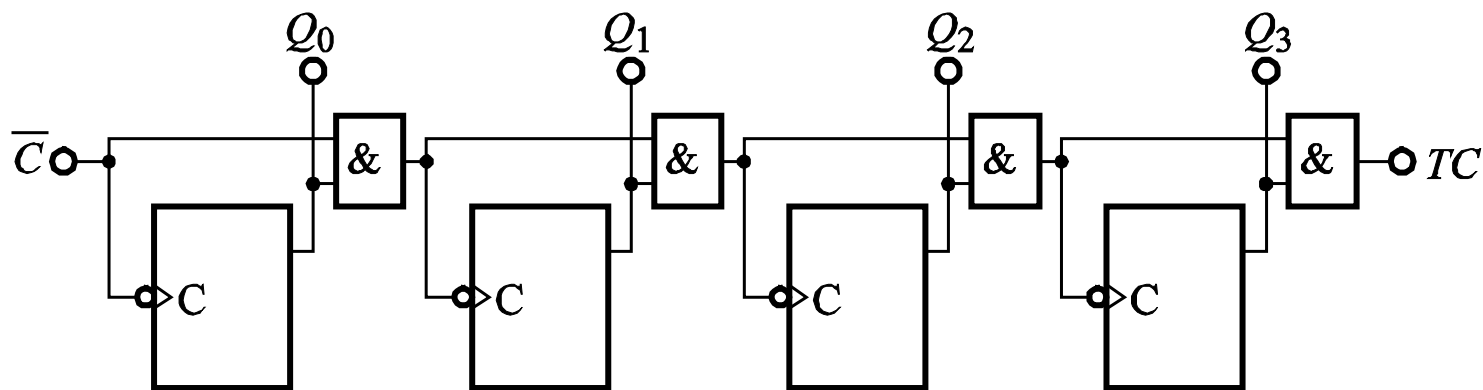
4.2.2. Асинхронни броячи

Четириразреден асинхронен брояч с непосредствена връзка (Ripple Counter).

Четириразреден асинхронен изваждащ брояч с непосредствена връзка.

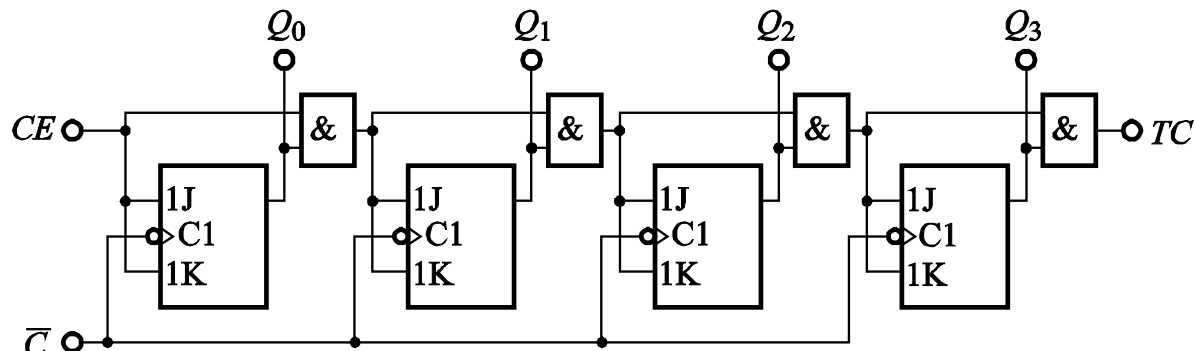

Четириразреден асинхронен брояч с последователен пренос.

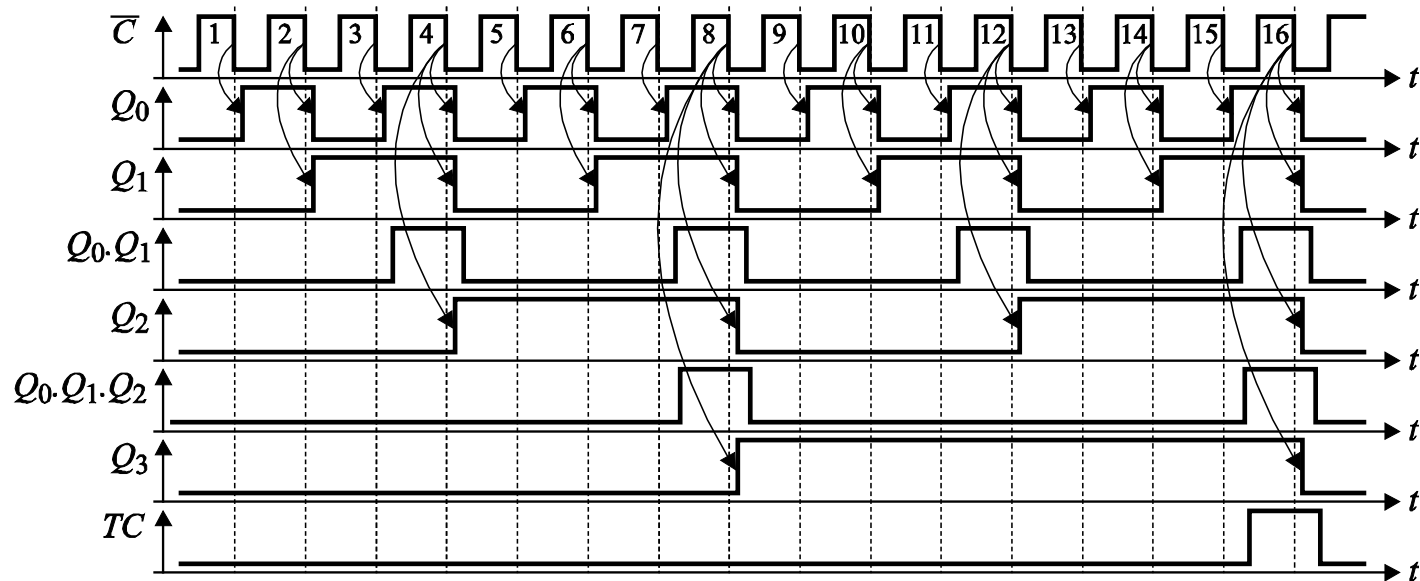
$$t_{Q_{\max}} = (n-1)t_G + t_Q$$

4.2.3 Синхронни броячи

Четирибитов
сумиращ синхронен
брояч с
последователен
пренос.

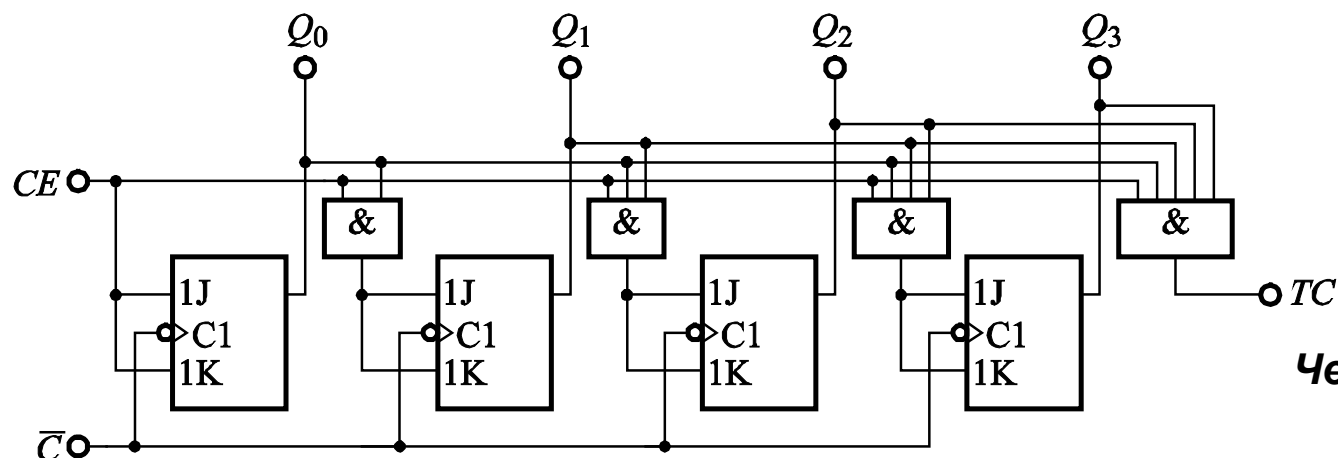
a)

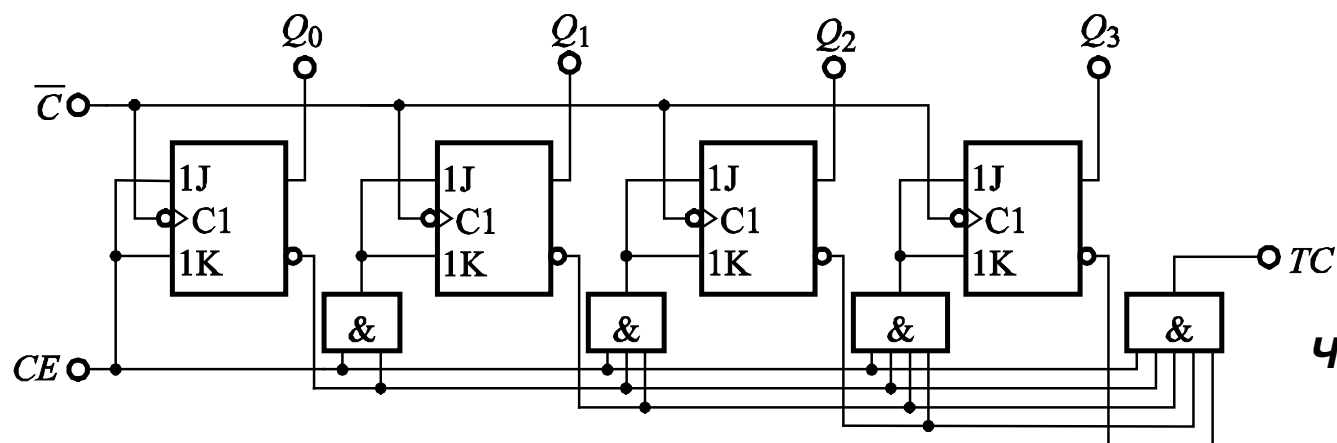
б)

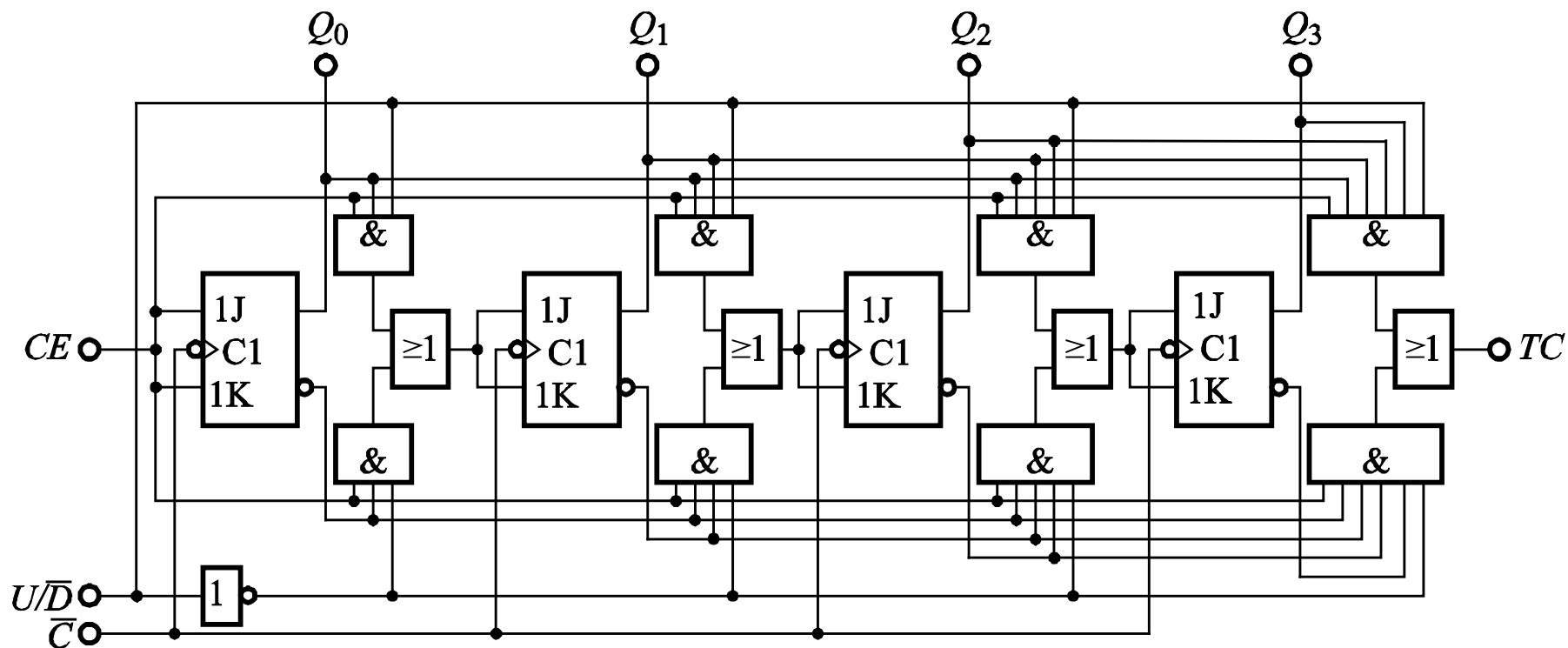
Цифрова схемотехника

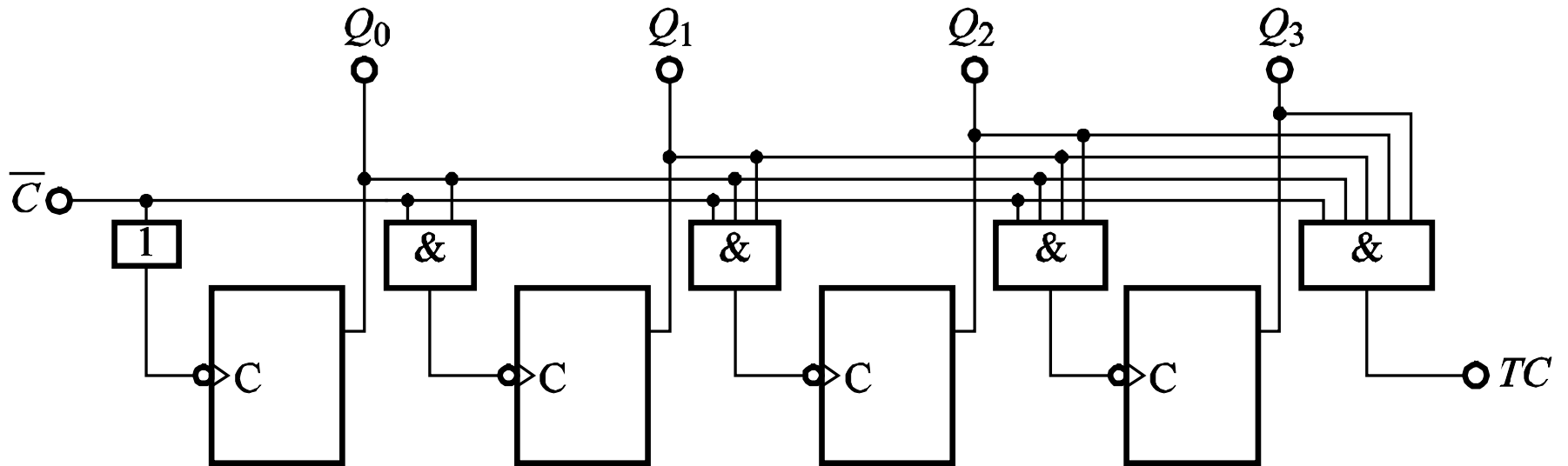
**Четириразреден
сумиращ синхронен
брояч с паралелен
пренос**

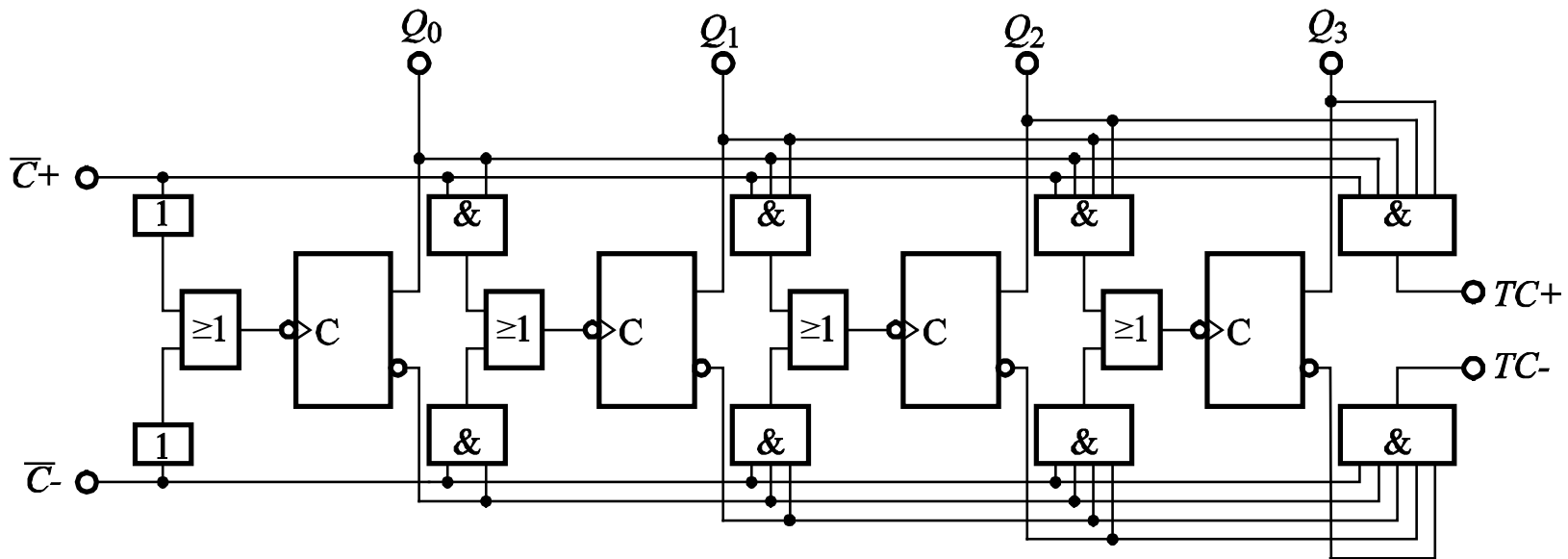
**Четириразреден
изваждащ
синхронен брояч с
паралелен пренос.**

Четириразреден синхронен реверсивен брояч с един тактов вход и управление на посоката на броене.

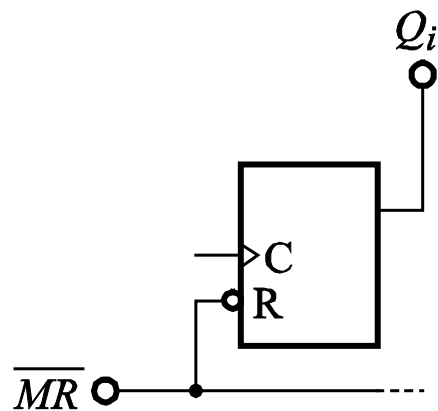

Четириразреден синхронен брояч, изграден с T-тригери..

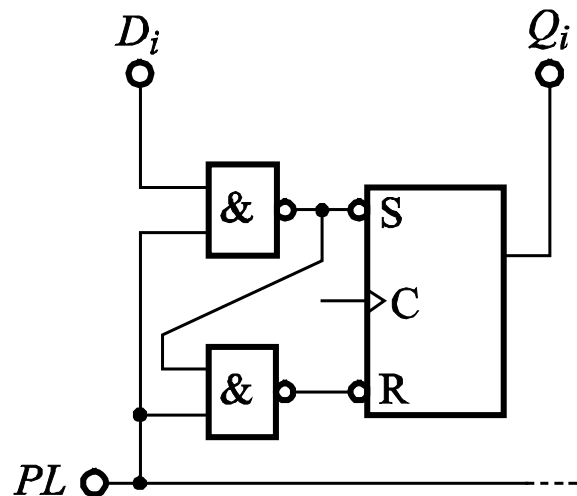

Четириразреден синхронен реверсивен брояч с два тактови входа, изграден с Т-тригери.

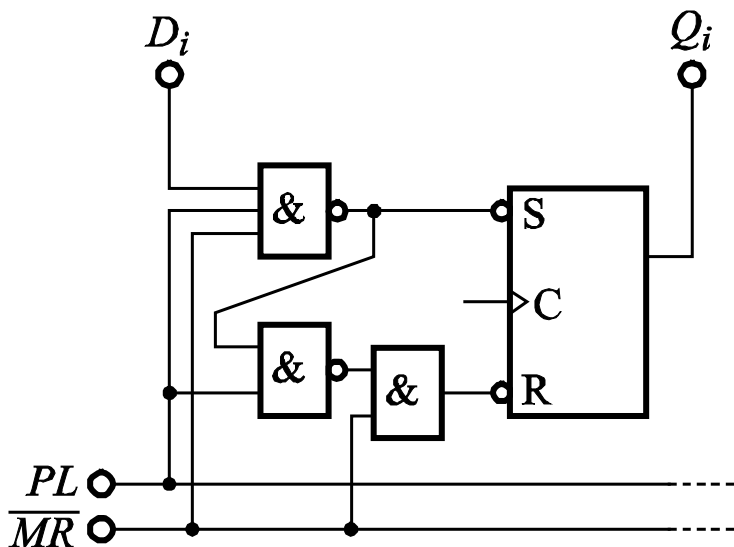
4.2.4 Нулиране и зареждане на броячите

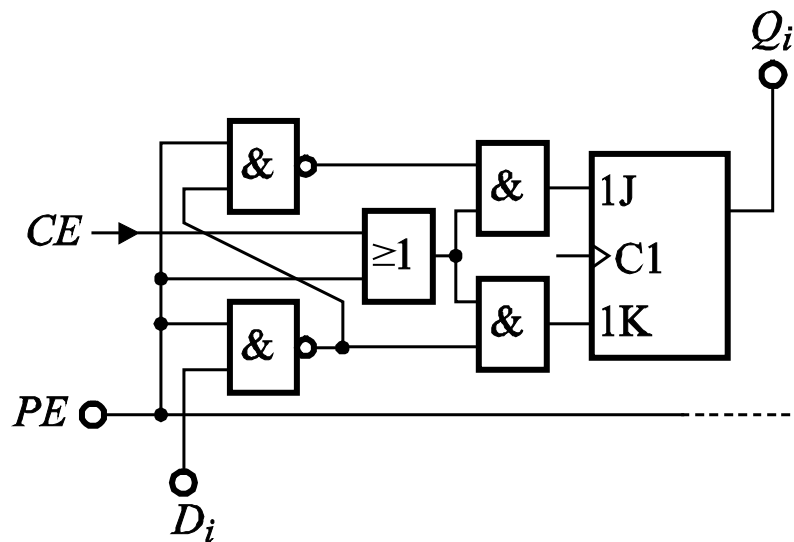
Асинхронно нулиране на броячен тригер.

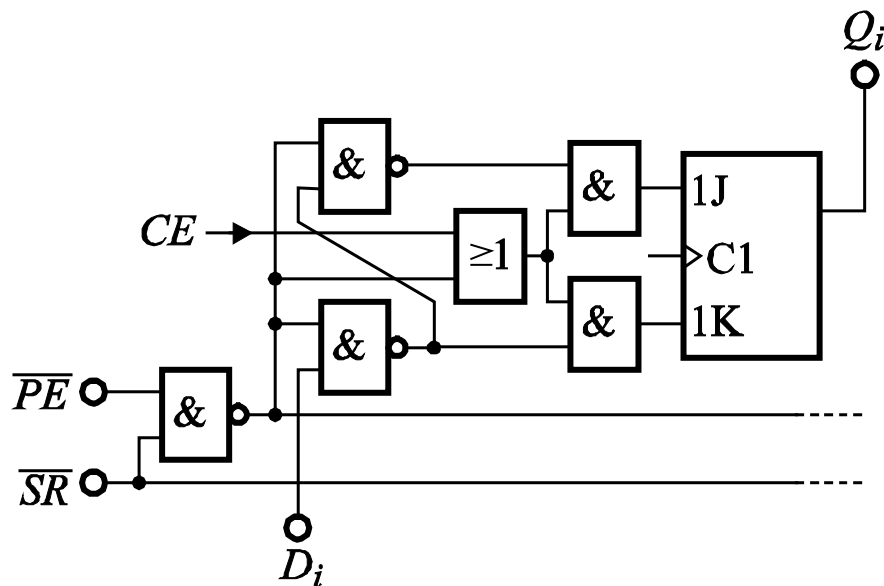
Асинхронно зареждане на броячен тригер.

Съчетание на асинхронно зареждане и приоритетно асинхронно нулиране на броячен тригер.

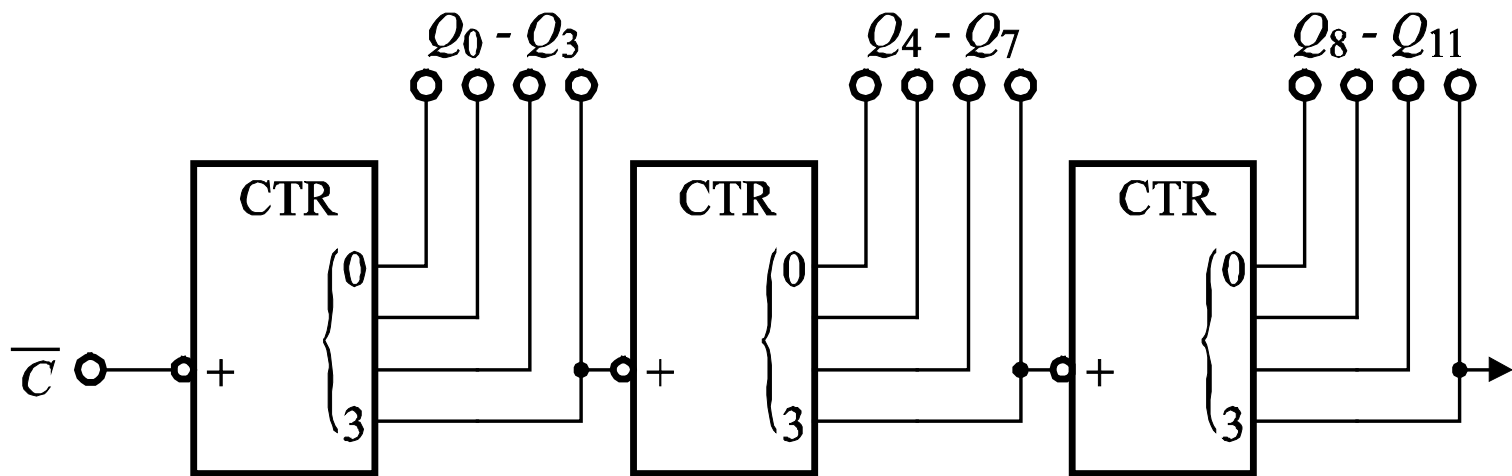

Синхронно зареждане на броячен JK-тригер.

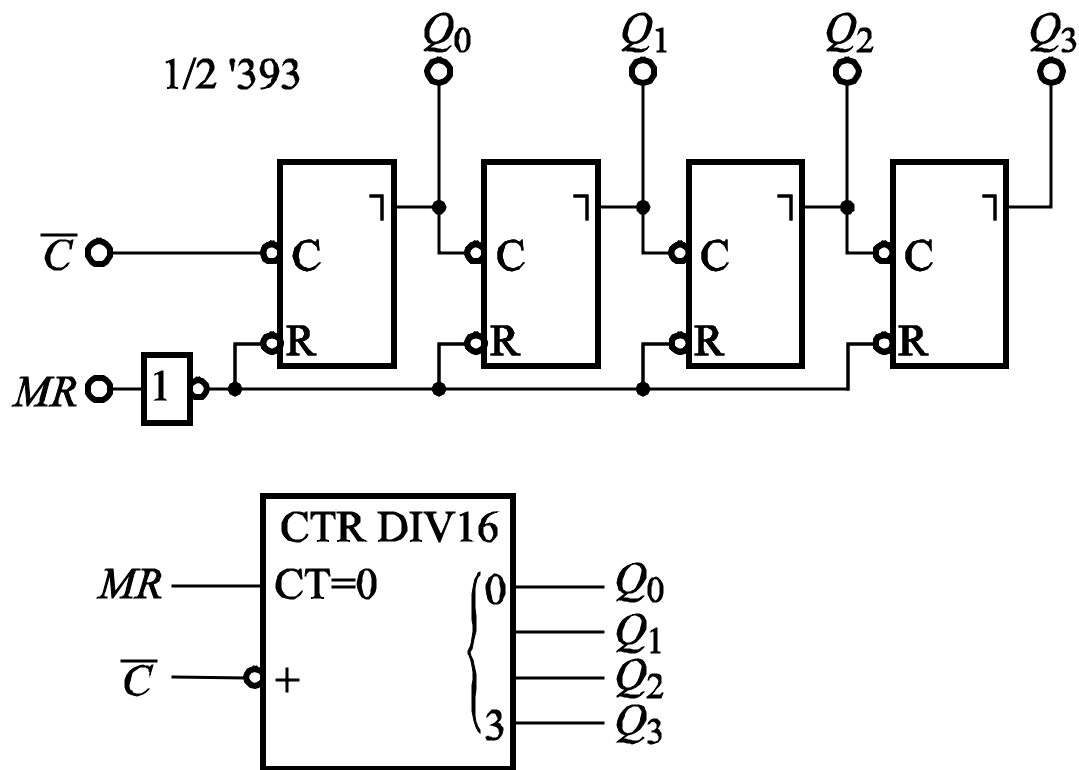

Съчетание на синхронно зареждане и приоритетно синхронно нулиране на броячен тригер.

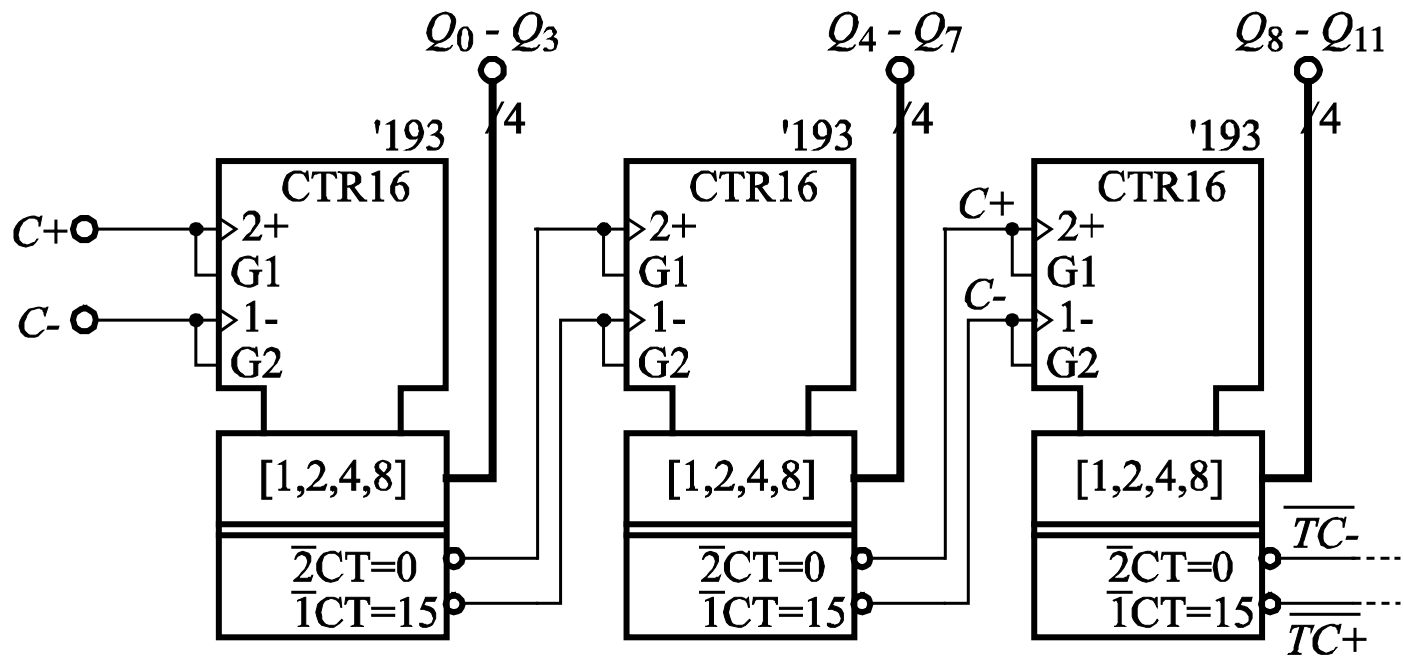
4.2.5 Нарастване на броячите

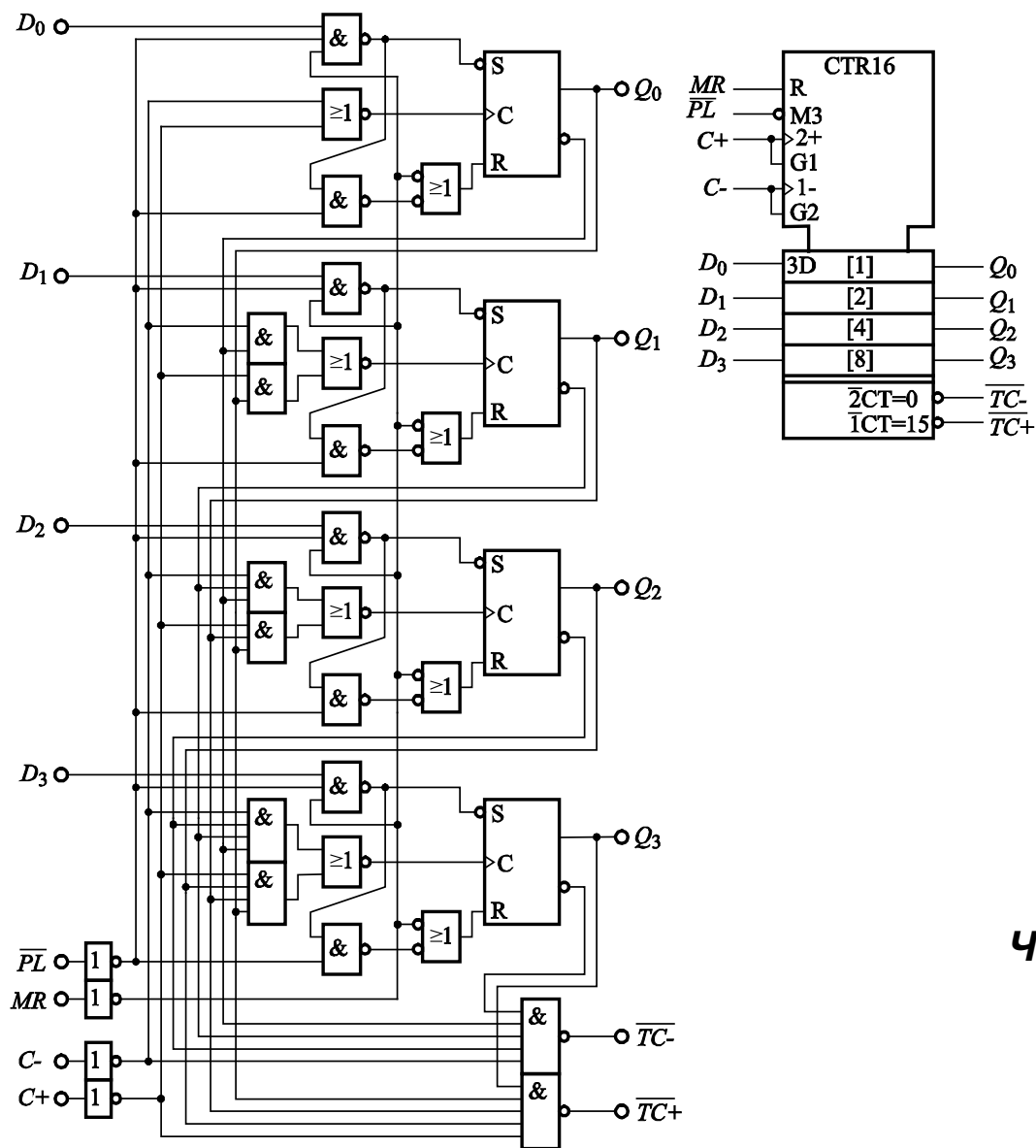
Асинхронно свързване на броячи.

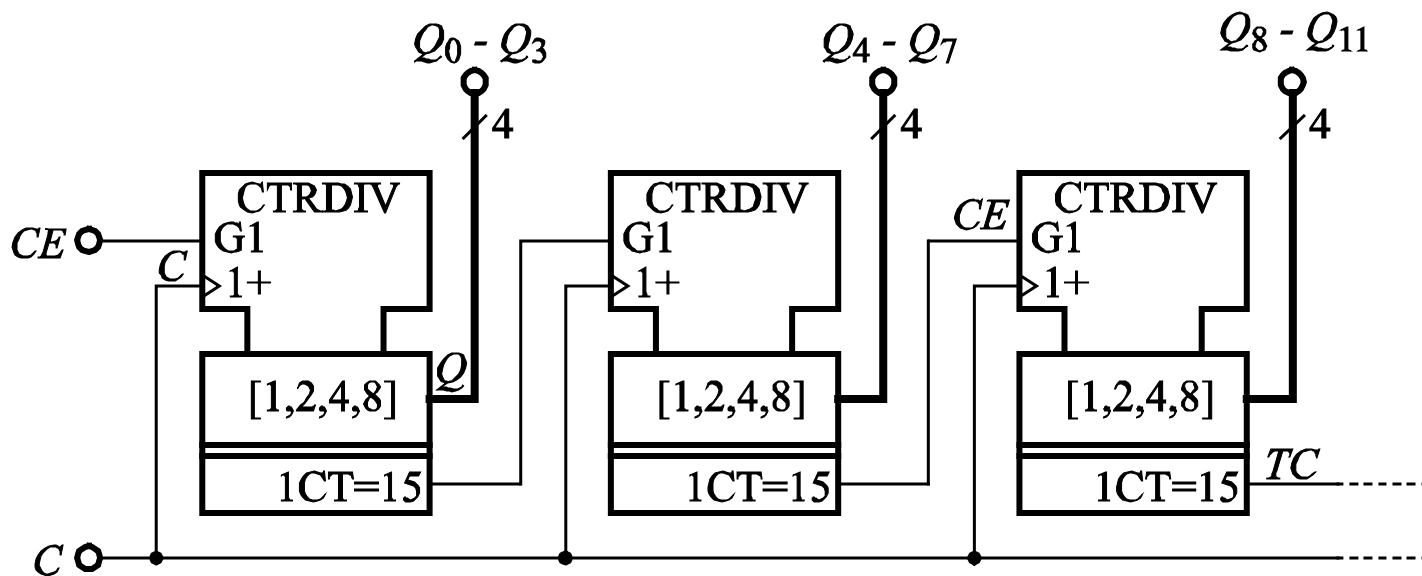
Структура на асинхронния брояч 1/2 '393.

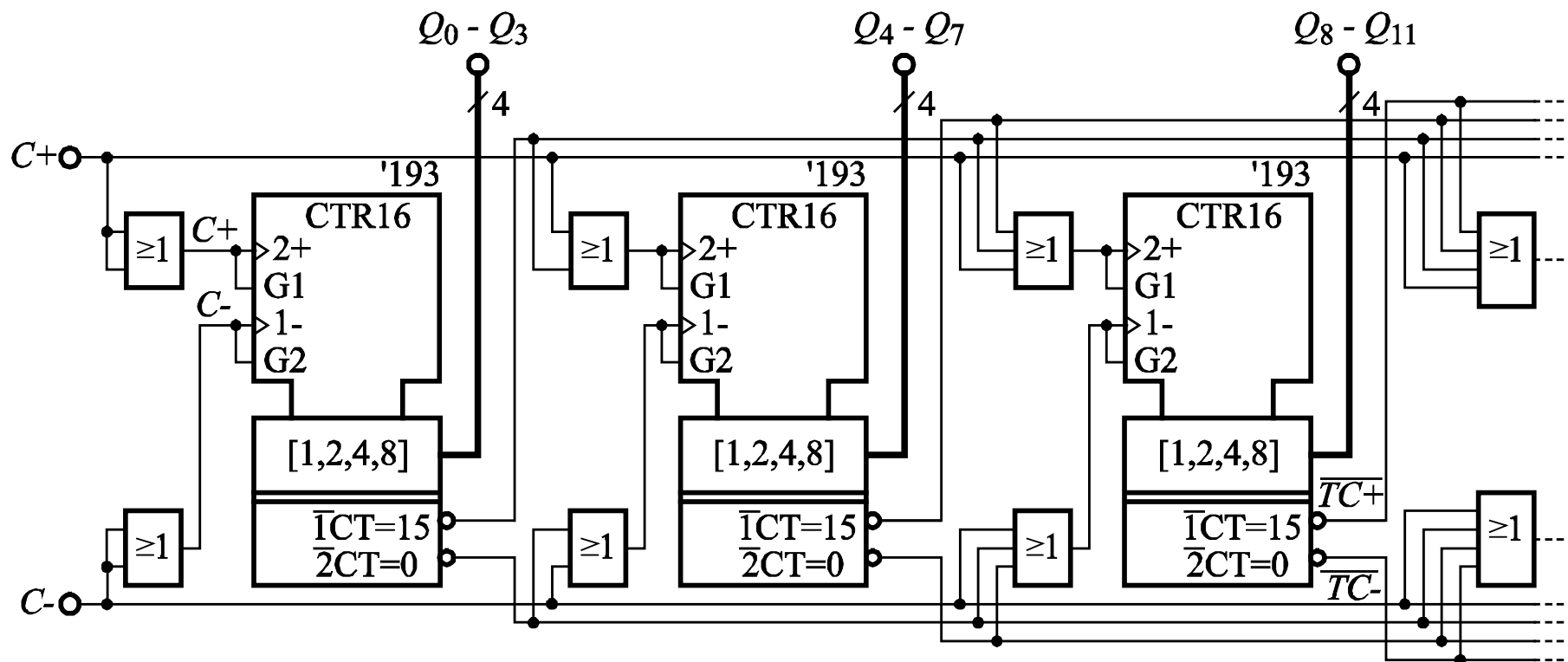
Асинхронно свързване между реверсивни броячи '193.

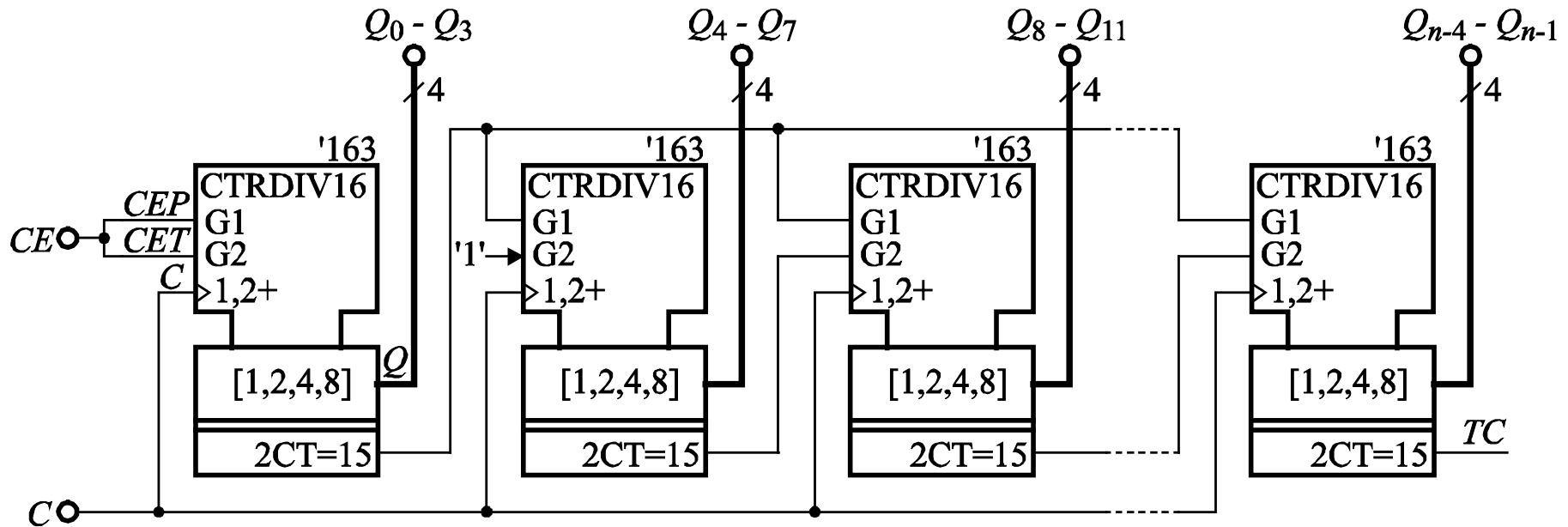
**Четириразреден реверсивен
синхронен брояч с два
тактови входа – '193.**

**Синхронно последователно
свързване на броячи.**

Паралелно-последователно свързване на синхронни реверсивни броячи '193.

Синхронно паралелно-последователно свързване на броячи '163

Цифрова схемотехника

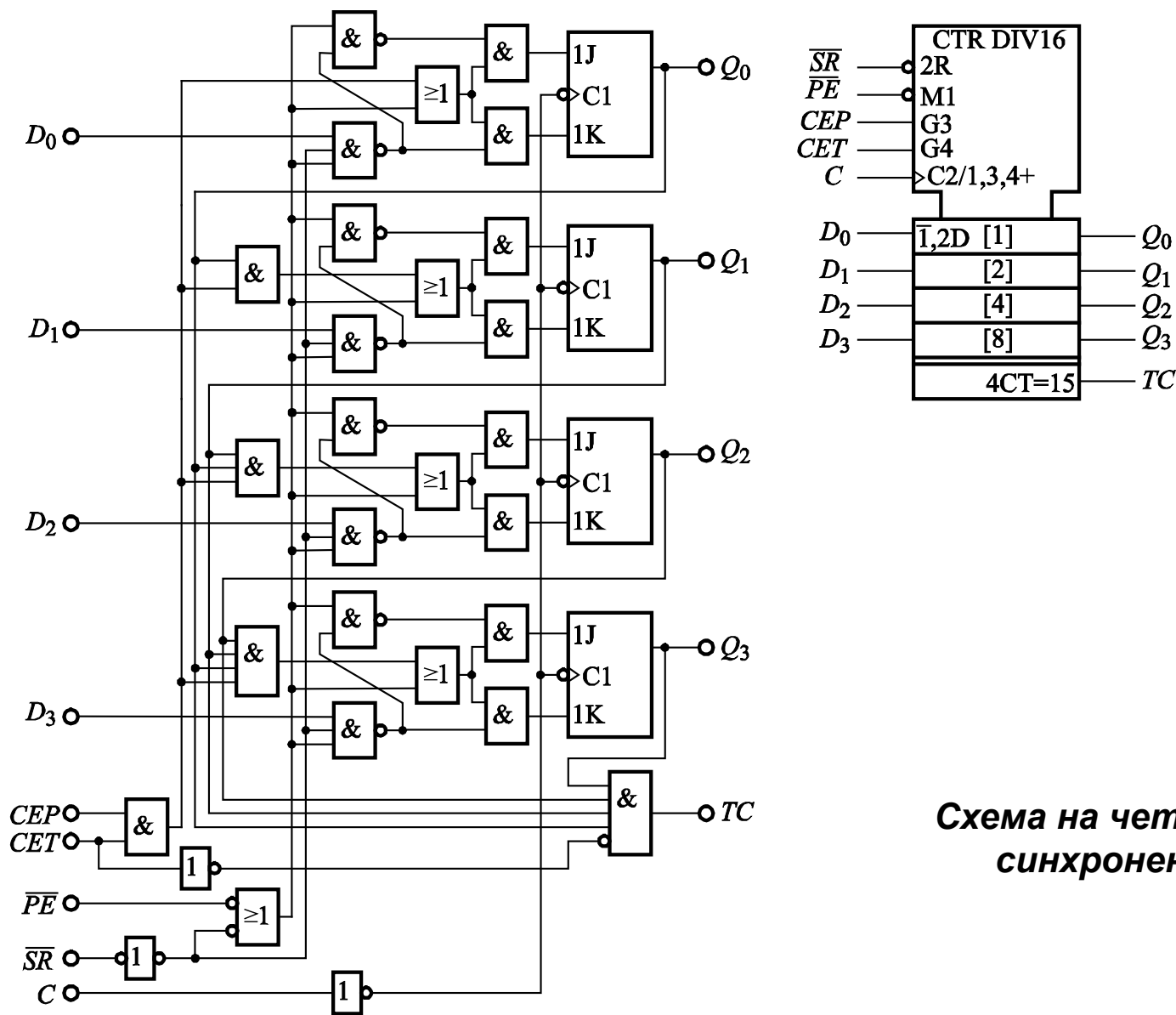
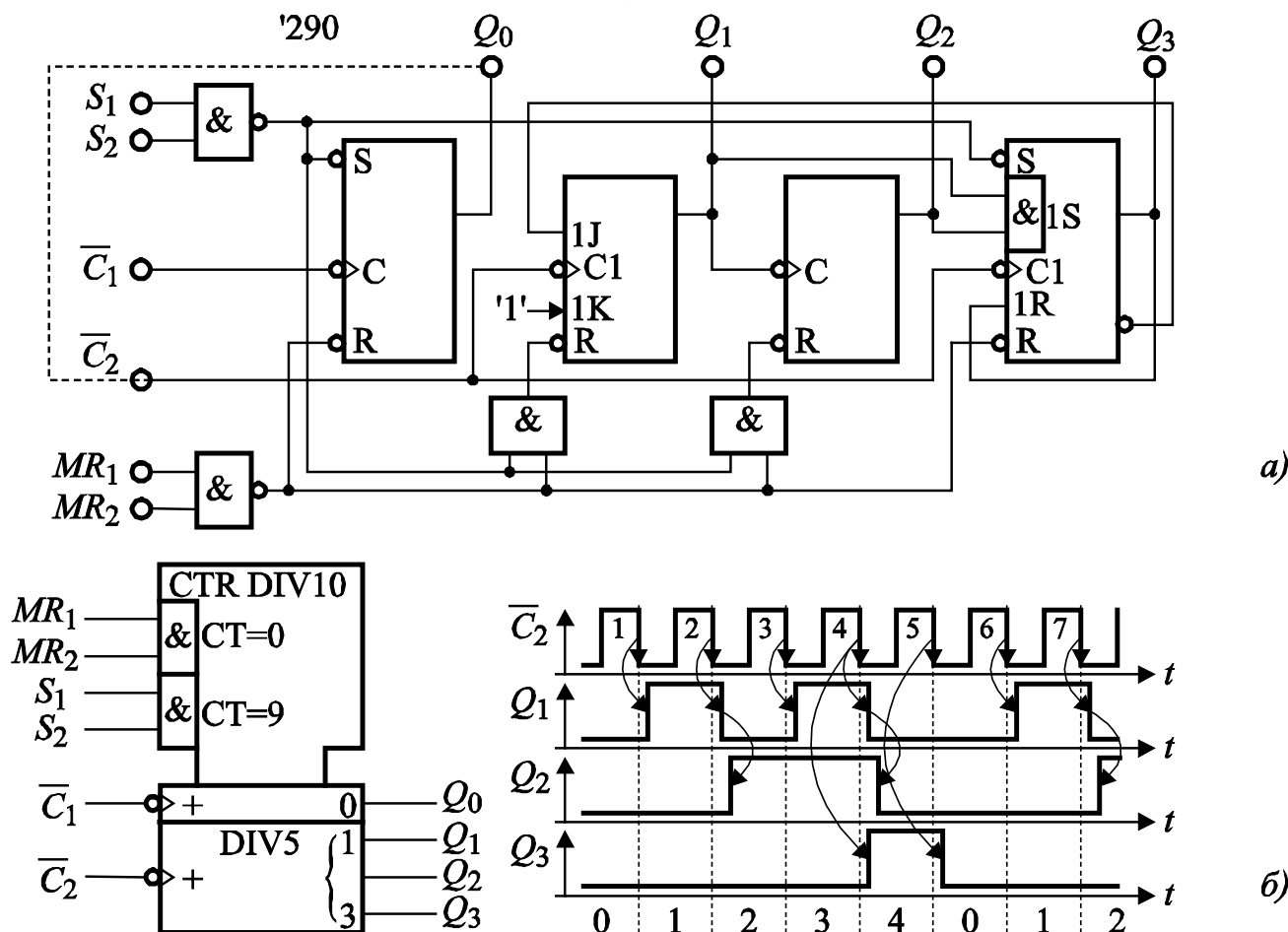
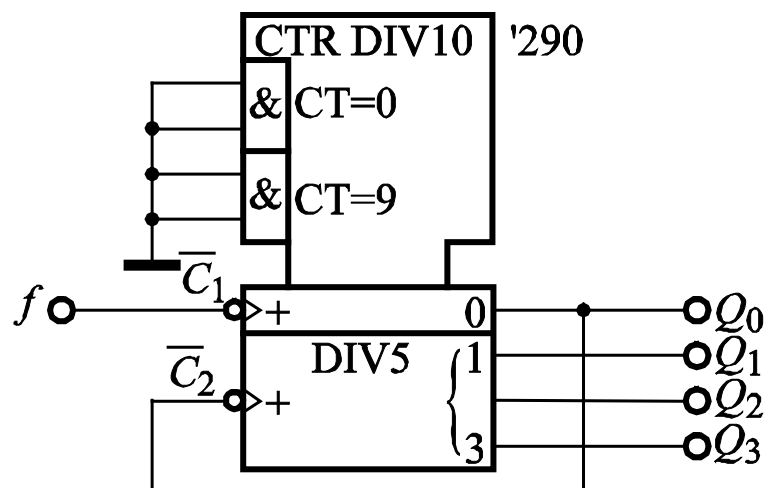

Схема на четириразреден синхронен брояч '163.

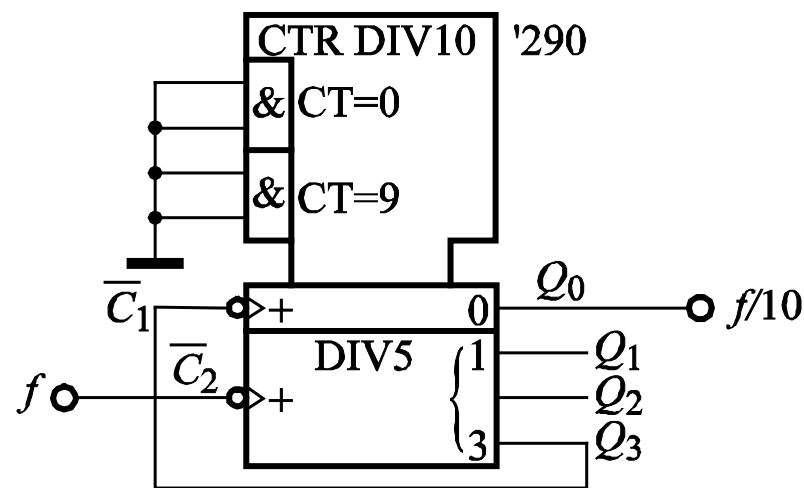
4.2.6 Двоично-десетични броячи

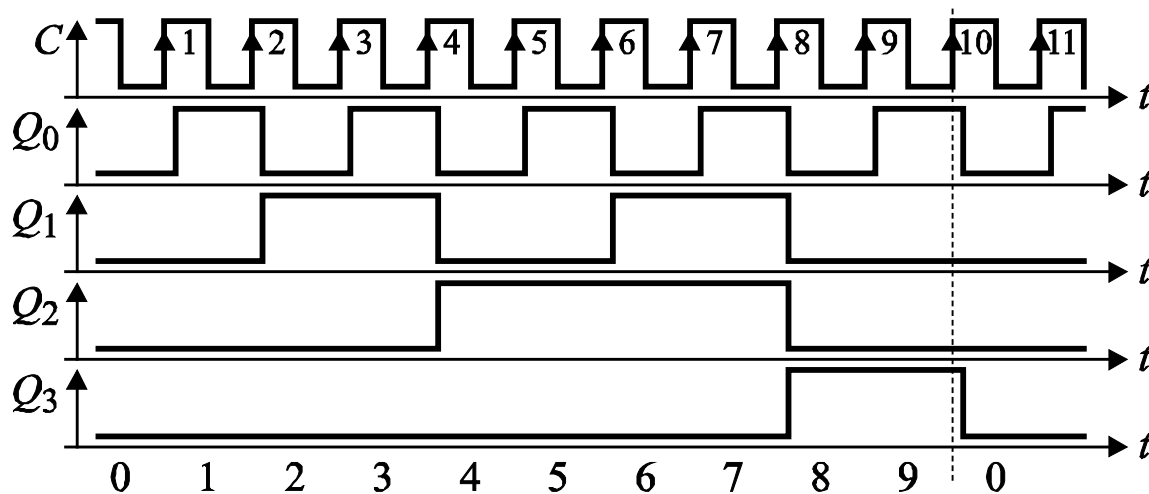
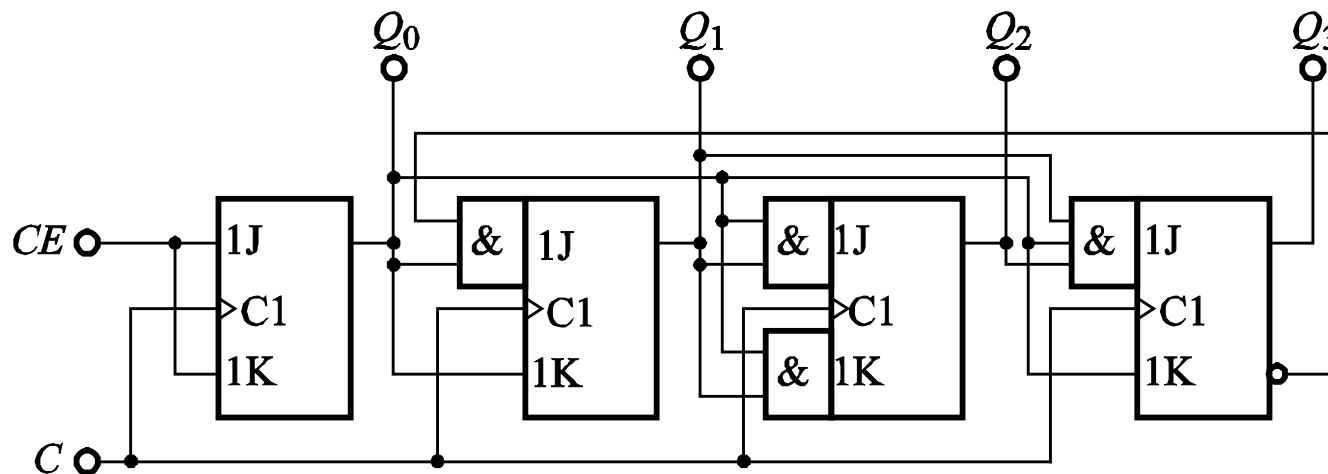
Четириразреден двоично-десетичен брояч '290: а) – структурна схема, б) – времедиаграми на брояча на пет.

Брояч на 10.

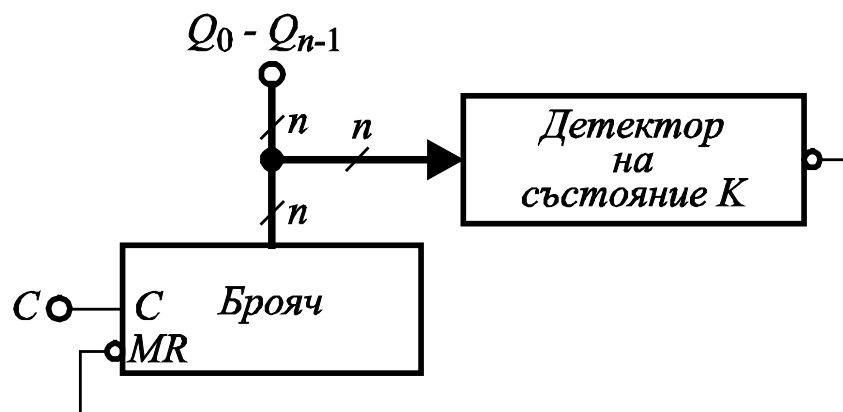

Делител на 10 с 1/2 коефициент на запълване на изходната честота.

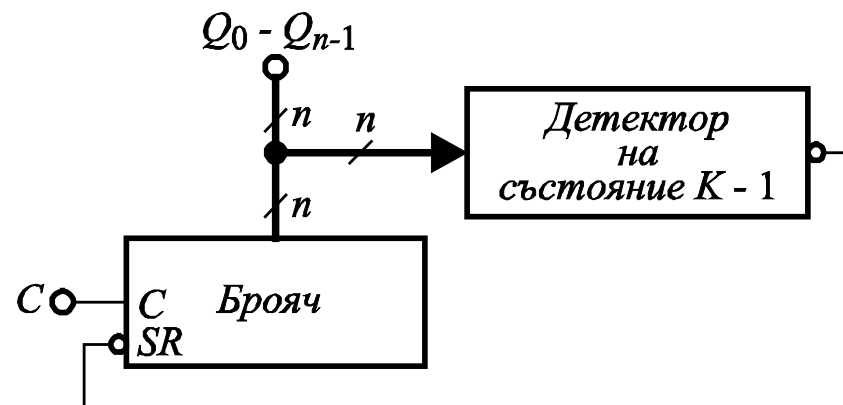

Четириразреден синхронен сумиращ двоично-десетичен брояч.

4.2.7 Съкратени броячи и делители на честота

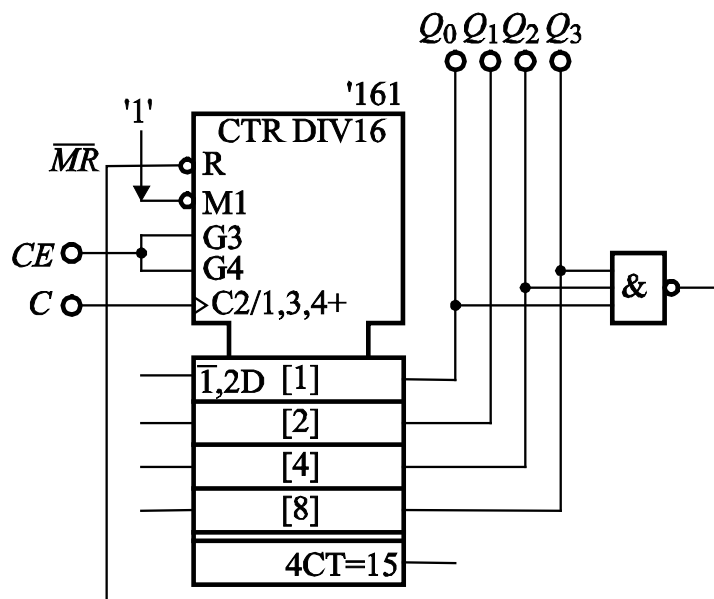

а)

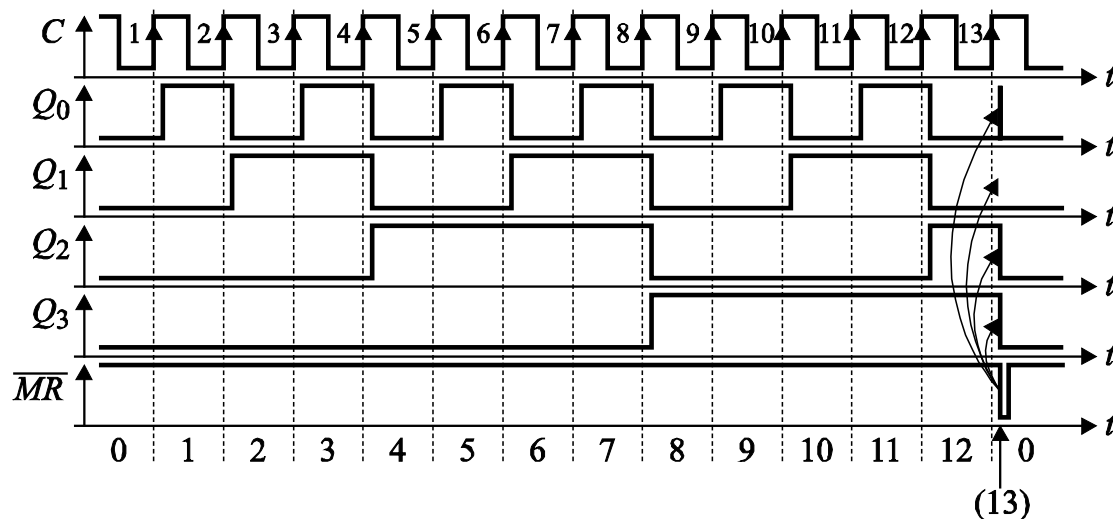
б)

Съкращаване на старшите състояния на брояч: а) – при използване на асинхронно нулиране; б) – при използване на синхронно нулиране.

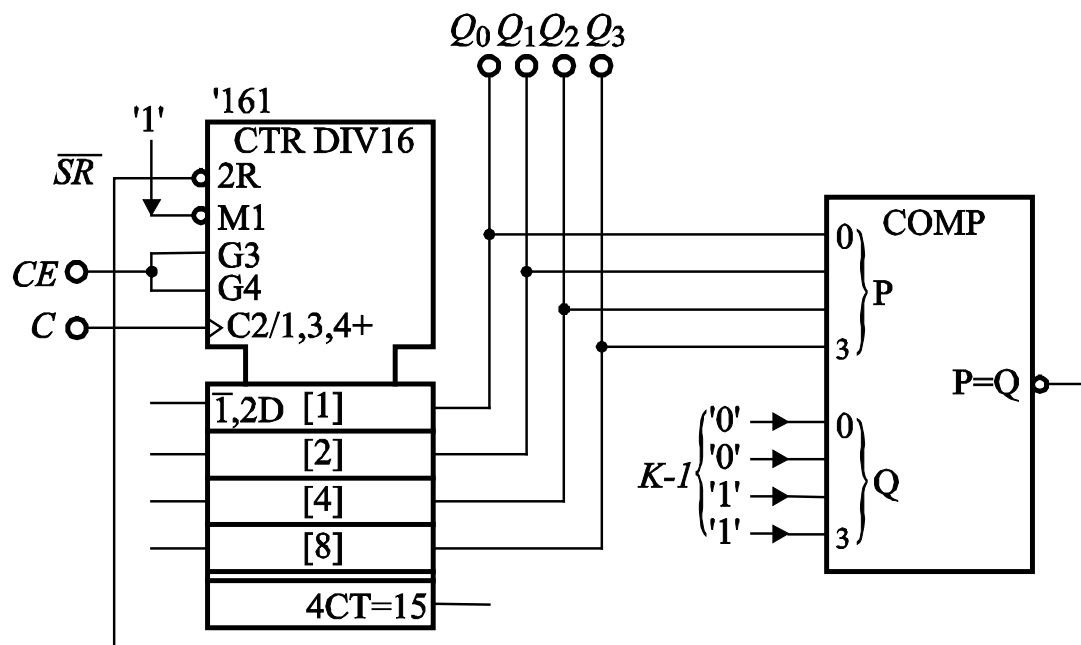

**Брояч до 12 (модул на
броене 13) с
използване на
асинхронно нулиране
за съкращаване на
последните
състояния.**

a)

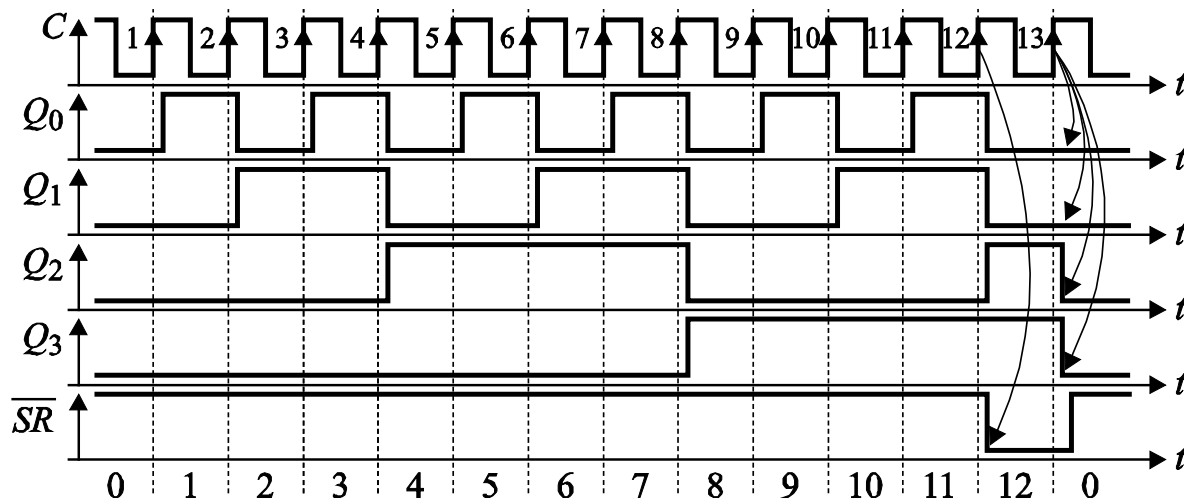

б)

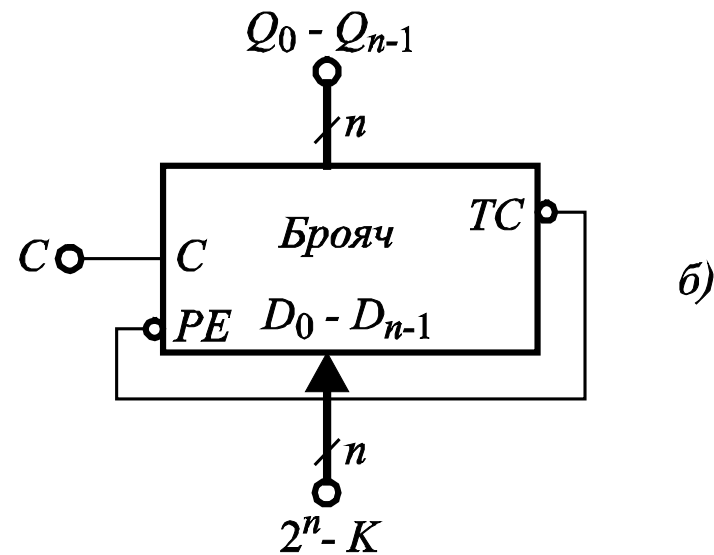
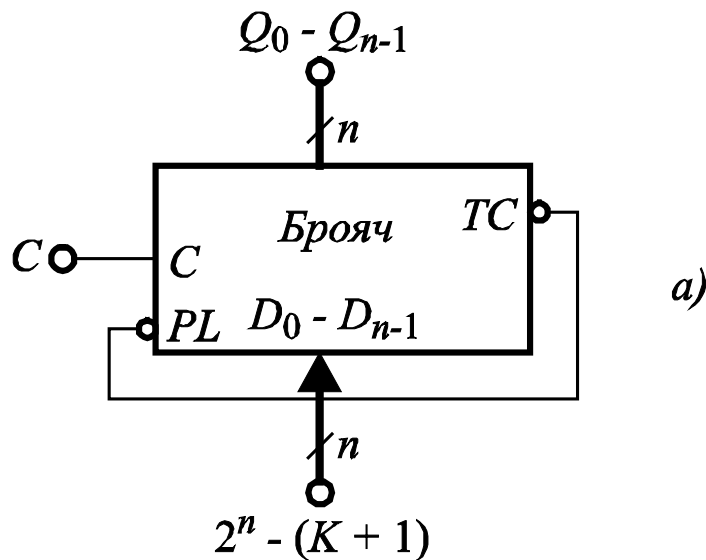

Брояч с модул на броене 13, с използване на синхронно нулиране за съкращаване на последните състояния.

a)

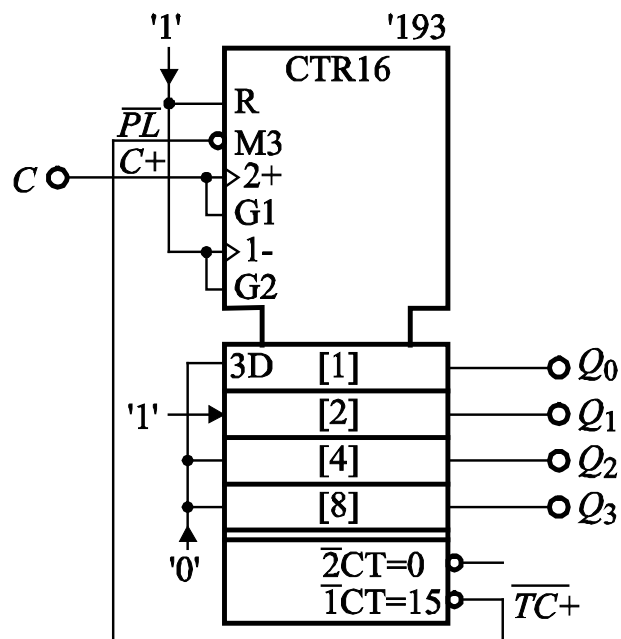
б)

Съкращаване на младшите състояния на брояч: а) – при използване на асинхронно зареждане; б) – при използване на синхронно зареждане.

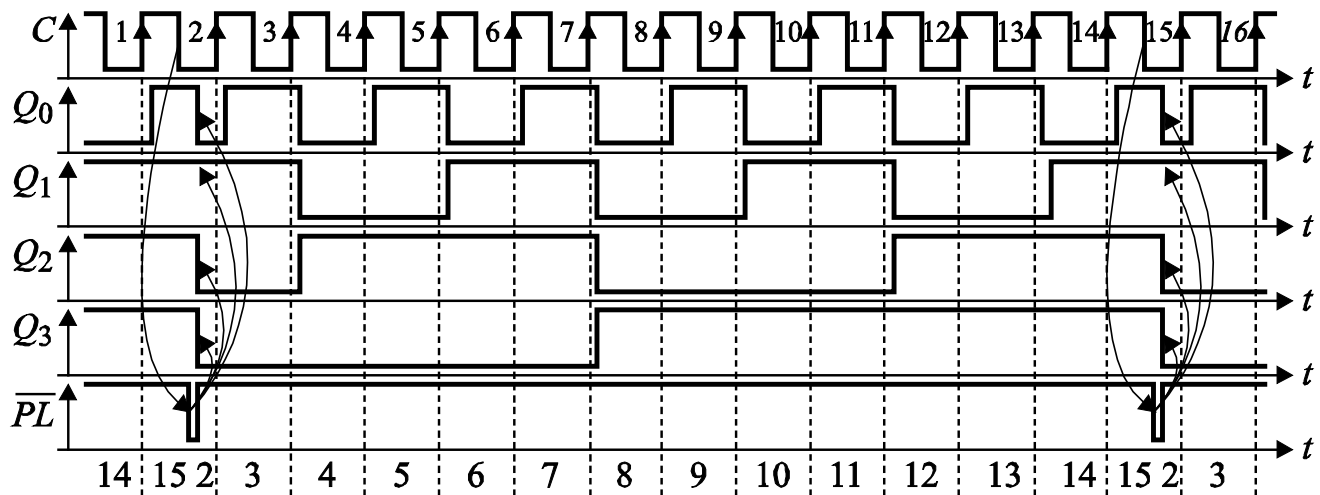

Цифрова схемотехника

*Делител на честота,
използващ асинхронно
заредане за съкращаване
на младшите състояния.*

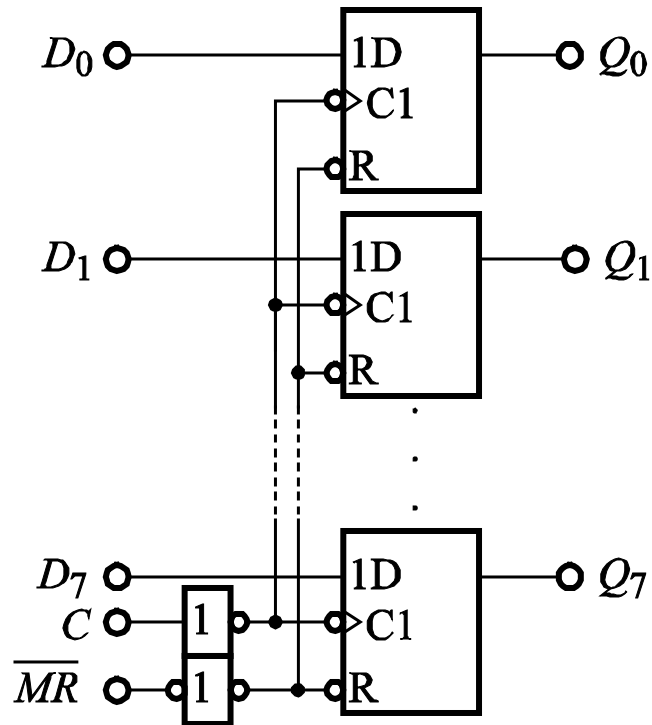
a)

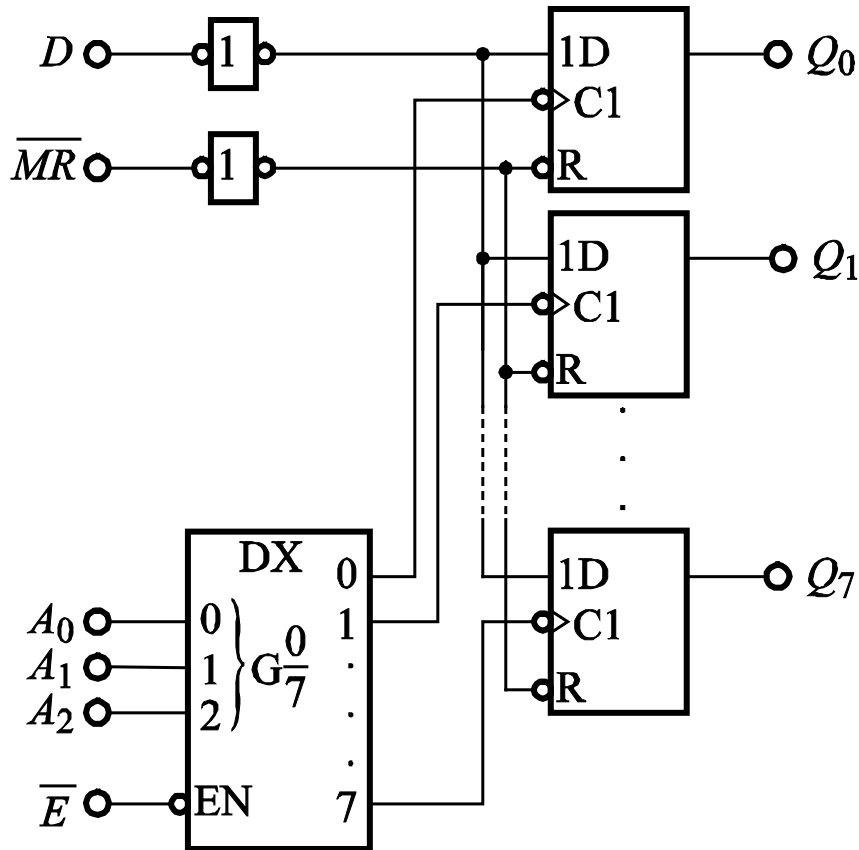
б)

4.3. Регистри

4.3.1. Паралелни регистри

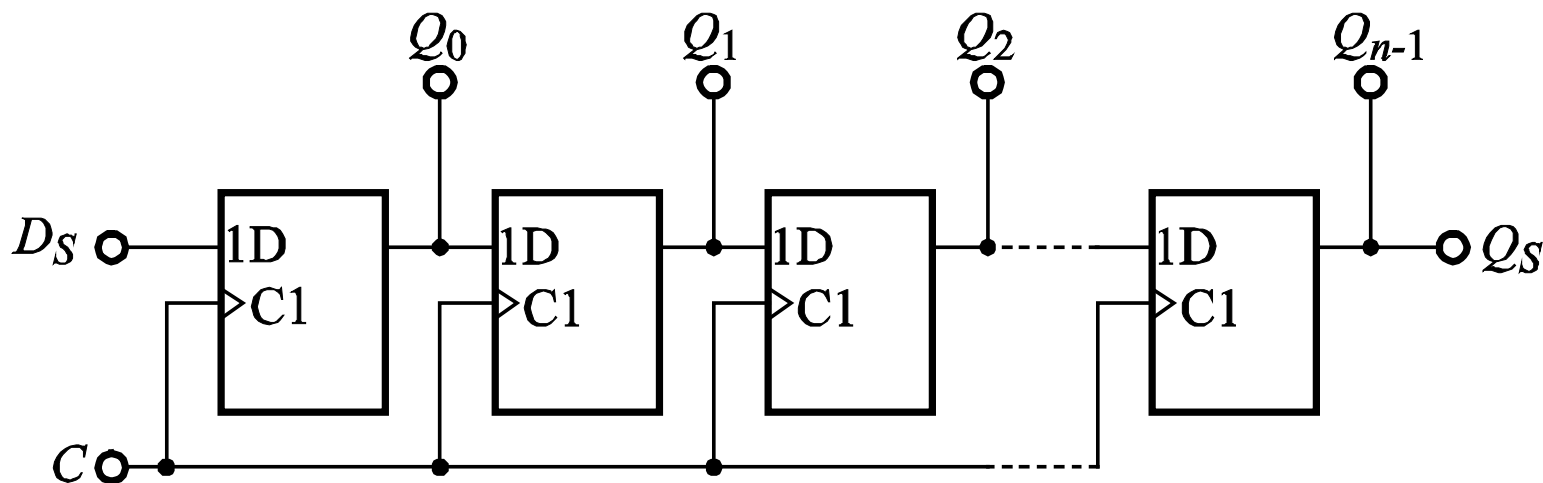

8-разреден паралелен регистър '273

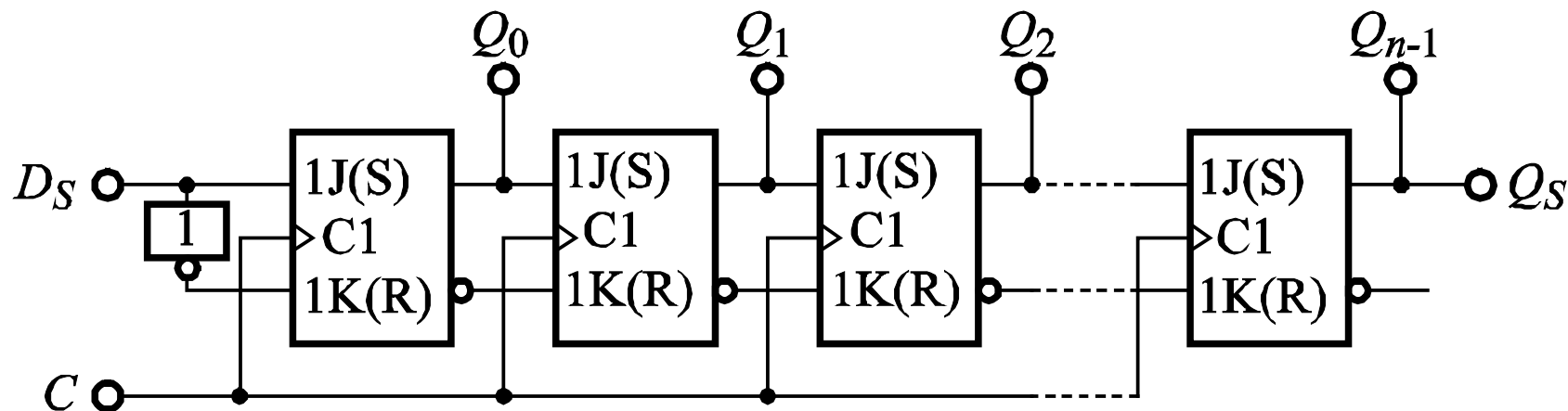

8-разреден адресируем фиксатор.

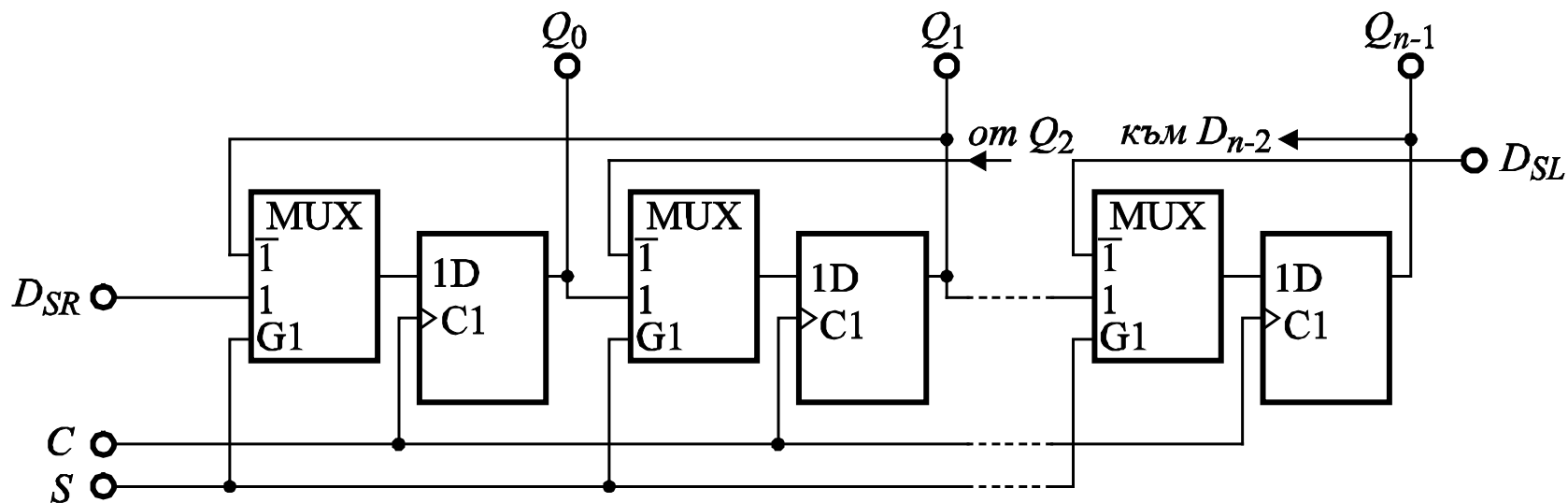
4.3.2. Преместващи регистри

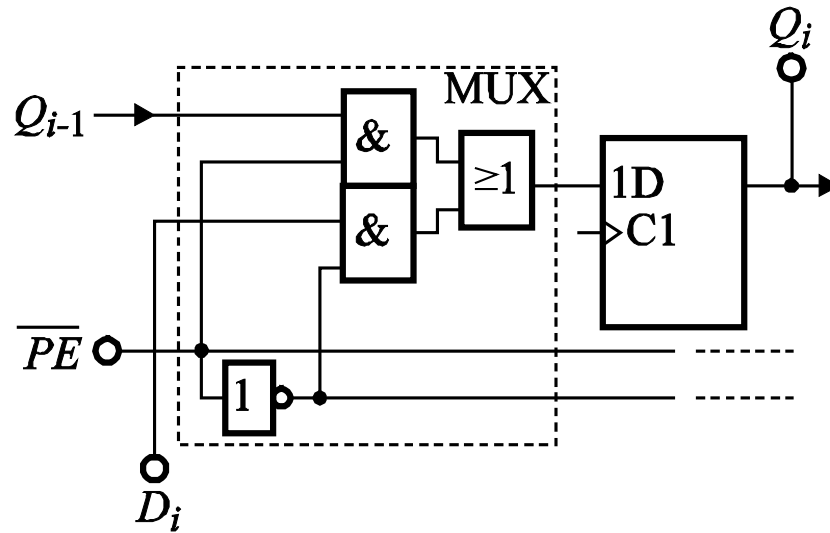
Преместващ регистър с последователен вход и паралелни изходи, изграден с D-тригери.

Преместващ регистър с последователен вход и паралелни изходи, изграден с JK(SR)-тригери.

Ревърсивен преместващ регистър с последователни входове и паралелни изходи.

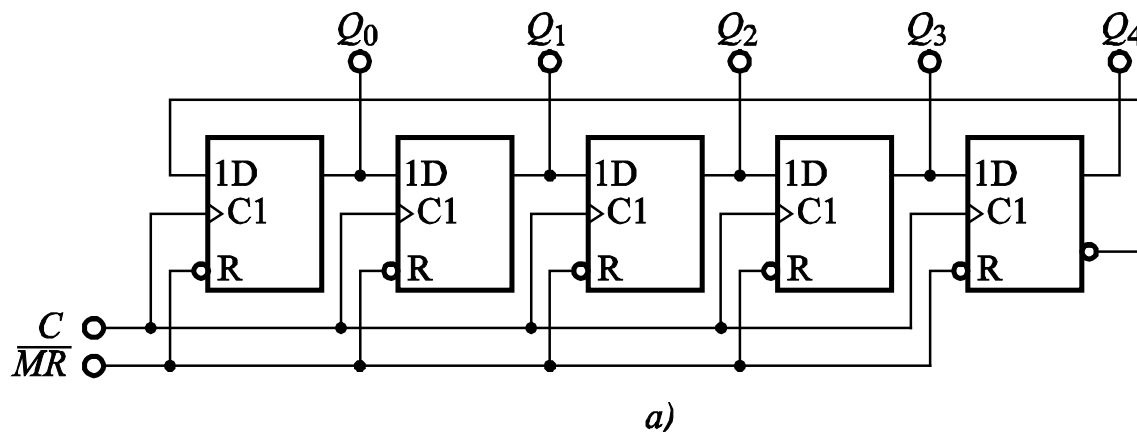

Синхронно зареждане на D-тригер.

4.3.3. Кръгов преместващ регистър и брояч на Джонсън

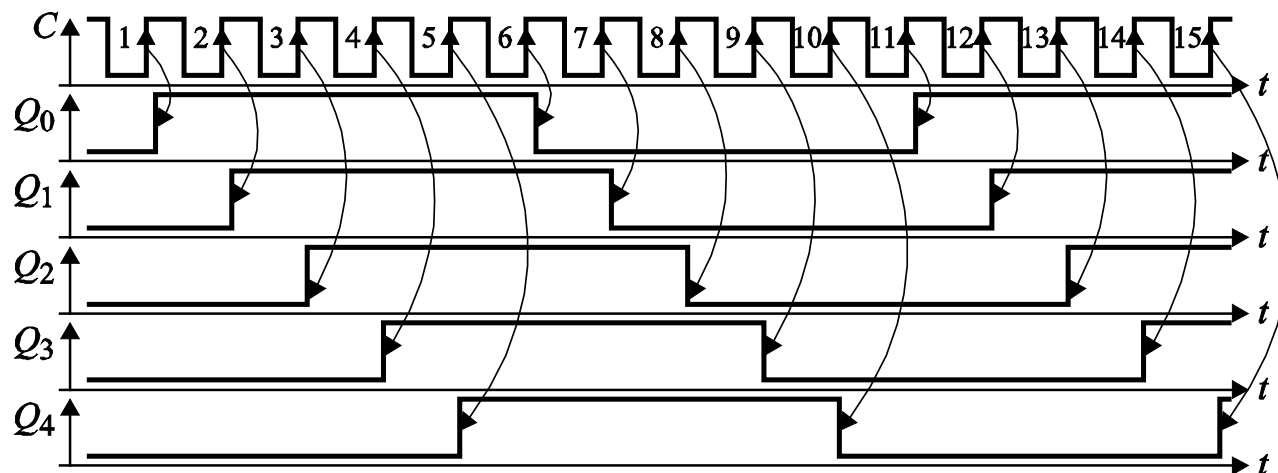

Кръгов преместващ регистър с начално последователно зареждане на информацията.

C	Q ₀	Q ₁	Q ₂	Q ₃	Q ₄
0	0	0	0	0	0
1	1	0	0	0	0
2	1	1	0	0	0
3	1	1	1	0	0
4	1	1	1	1	0
5	1	1	1	1	1
6	0	1	1	1	1
7	0	0	1	1	1
8	0	0	0	1	1
9	0	0	0	0	1
10	0	0	0	0	0

б)

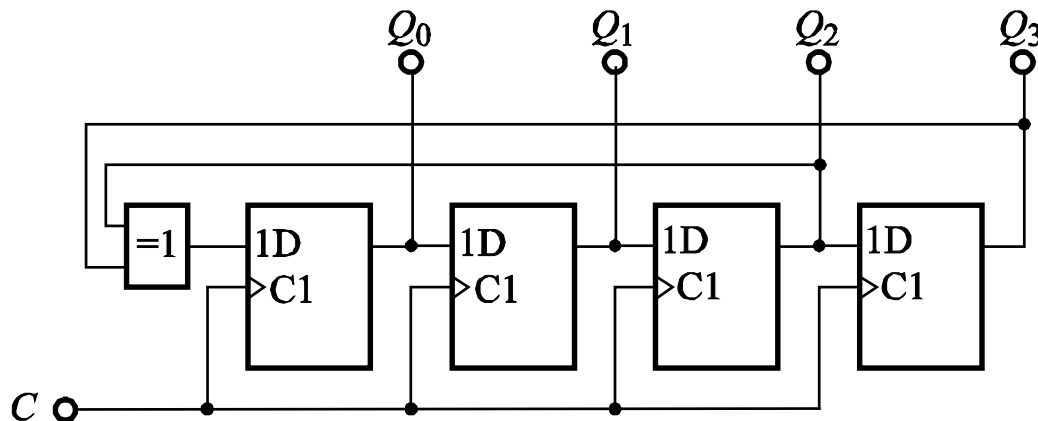

в)

Брояч на Джонсън с 10 състояния.

4.3.4. Генератори на псевдослучайни последователности

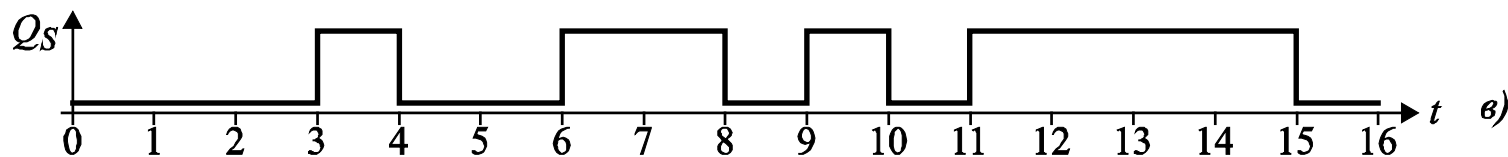
a)

Входящ импулс	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Q_0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1
Q_1	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0
Q_2	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0
Q_3	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0
$D=Q_2 \oplus Q_3$	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	0	0	0	1	0

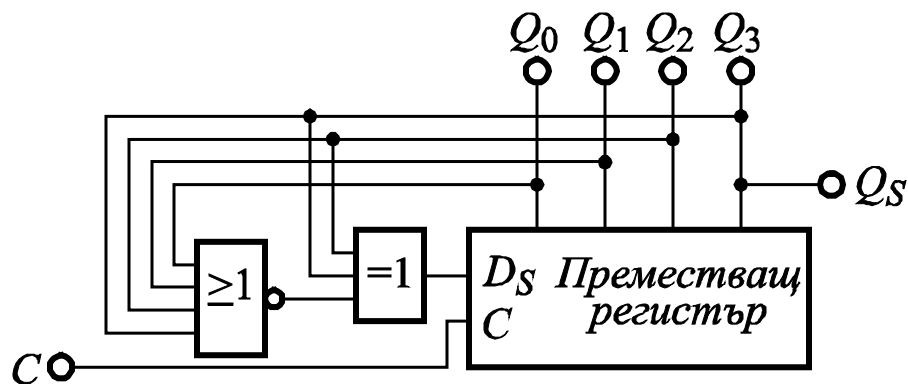
б)

Четирибитов генератор на псевдослучайна последователност.

Число 1 2 4 9 3 6 D A 5 B 7 F E C 8 1

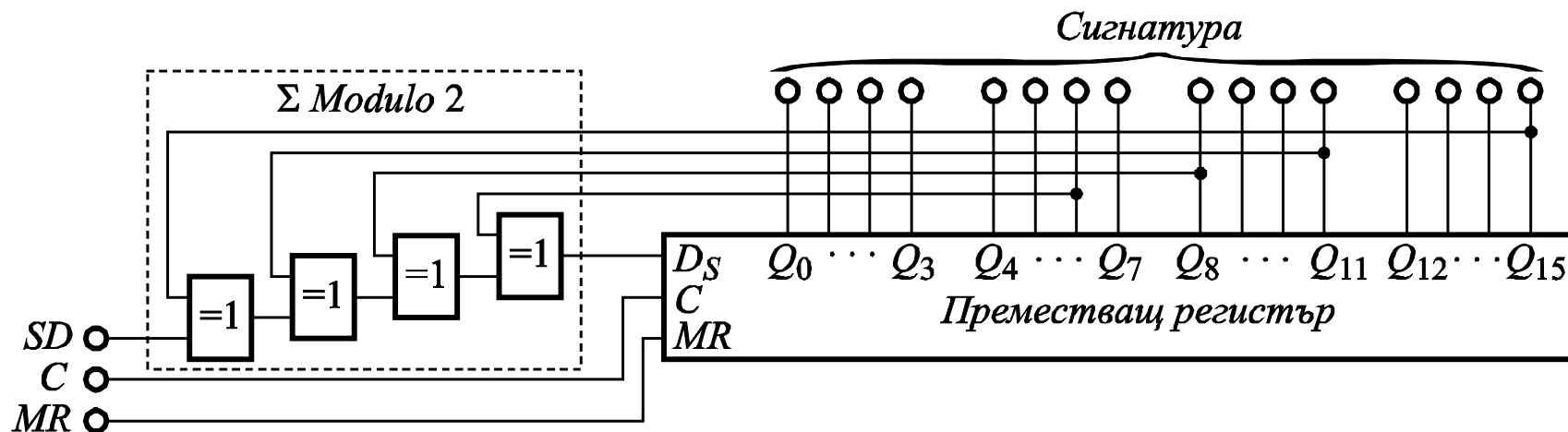
в)

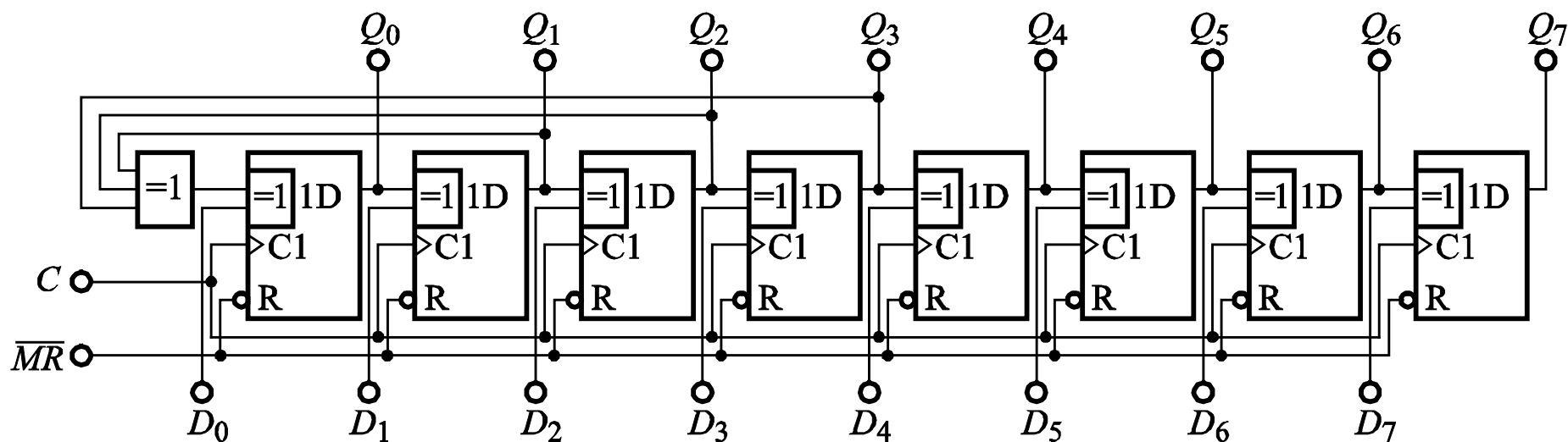
Отстраняване на нулевото състояние на генератор на псевдослучайни числа.

Разредност	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
Изходи на	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
тригери за	2	3	3	5	4	7	5	7	9	11	10	13	14	14	14	11	18	17
обратната						5				8	6	8		13				17
вързка						3				6	4	4		11				14

4.3.5. Генератори на сигнатура и на контролен цикличен код

16-разреден последователен формирова̀тел на сигнатура

8-разреден паралелен формирова̀тел на сигнатура.

4.4. Обща структура на последователностните логически схеми

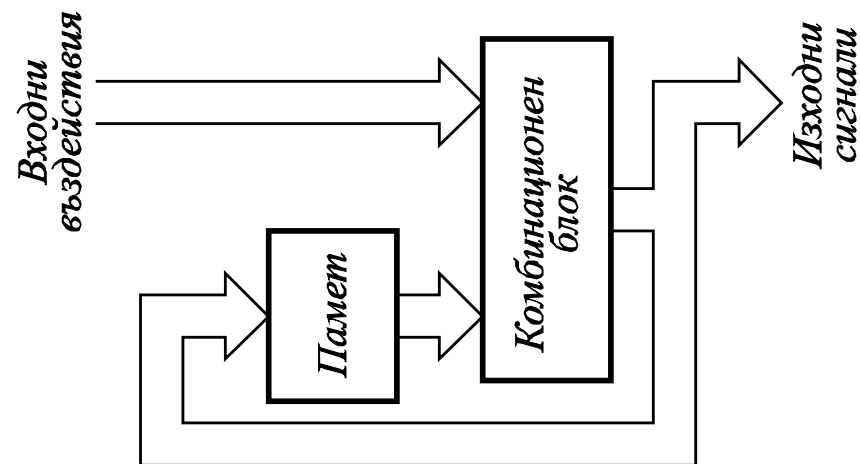
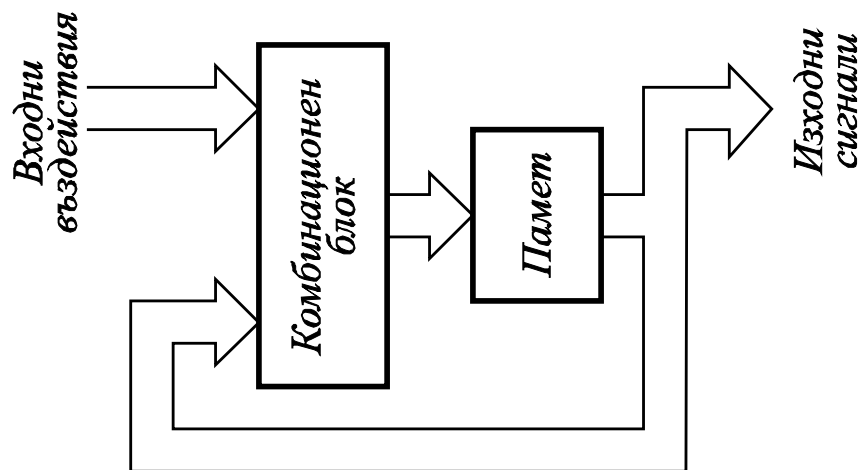
$Q^n = f(Q^{n-1}, X)$. Общо уравнение:

Q^n – вектор на новите вътрешни състояния (в n -тия момент);

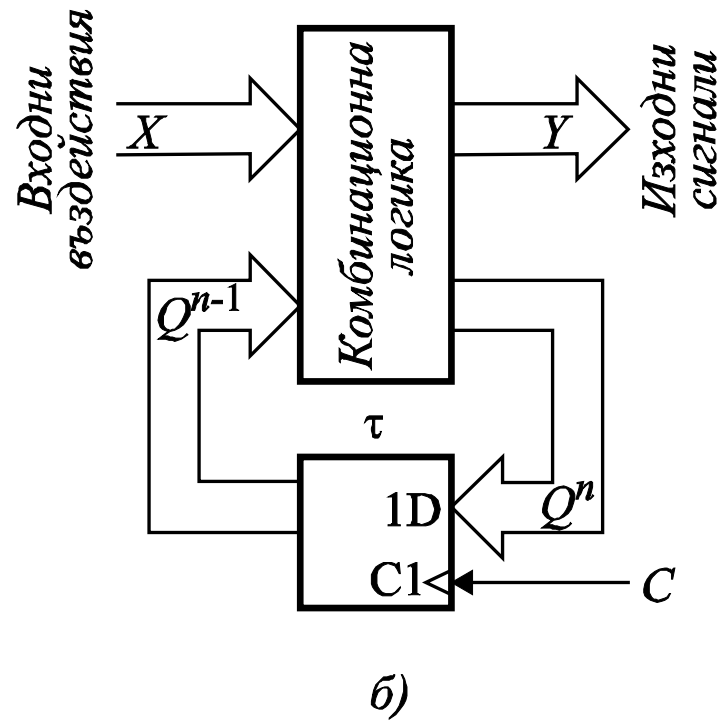
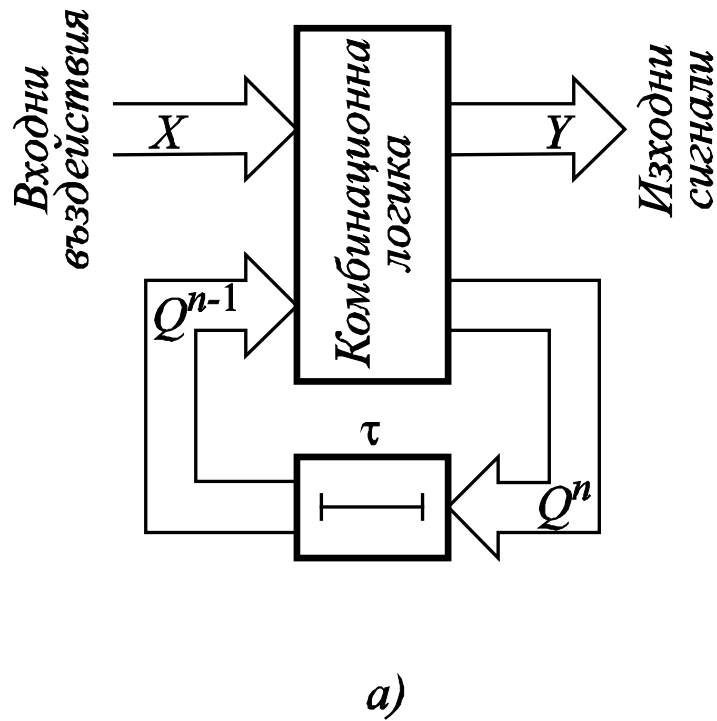
X – вектор на входните въздействия;

Q^{n-1} – вектор на старите вътрешни състояния (в $n-1$ -вия момент);

Y – вектор на изходните реакции (сигнали).

Структура на последователна логика: а) – автомат на Мур; б) – автомат на Мили.

Автомати с памет: а) – асинхронен; б) – синхронен.